

Beleidsnota
Integraal lokaal jeugdbeleid
Gemeente Meppel
2008-2012

“JEUGD IN STIMULANS!”

Yvon van der Laan, interim beleidsmedewerker jeugd
Mariska Bloemberg, beleidsmedewerker
Afdeling Maatschappelijke Zaken
Mei 2008

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inleiding	2
1 Integraal	3
2 Wettelijk en beleidsmatig kader	5
2.1 Wettelijke taken en verantwoordelijkheden	5
2.2 Richtinggevend beleidskader	6
2.2.1 Algemene beleidslijnen	6
2.2.2 Opvang/peuterwerk	7
2.2.3 Onderwijs & werk	8
2.2.4 Gezondheid	9
2.2.5 Opvoeden, hulpverlening en zorg	9
2.2.6 Vrije tijd, welzijn, cultuur en sport	11
2.3 Participatie	11
2.3.1 Algemeen	11
2.3.2 Maatschappelijke organisaties	11
2.3.3 Jeugdparticipatie	12
3 Visie op het jeugdbeleid: opgroeien en opvoeden in Meppel	14
4 Analyse Jeugd in Meppel	16
4.1 Algemeen	16
4.2 Opvang	16
4.3 Onderwijs	16
4.4 Gezondheid	17
4.5 Opvoeden, hulpverlening en zorg	17
4.6 Vrije tijd, welzijn, cultuur en sport	18
4.7 Veiligheid	18
5 Huidig jeugdbeleid	19
5.1 Jeugd aan Zet	19
5.2 Jeugd aan Zet vervolg	19
5.3 Conclusies	23
5.3.1 Algemeen	23
5.3.2 Inhoud: winst, knelpunten en nieuwe ontwikkelingen	23
5.3.3 De 5 gemeentelijke functies	24
5.3.4 Regie in het jeugdbeleid	26
6 Richtinggevend Kader Integraal Jeugdbeleid 2008-2012	27
6.1 Visie en ambitie	27
6.2 Regie	27
6.3 Beleid, thema's en uitwerkingsvoorstellen	27
6.4 Financiële paragraaf	31

Voorwoord

Inleiding

Voor u ligt de kadernota integraal jeugdbeleid van de gemeente Meppel voor de periode 2008-2012. In deze nota wordt ingegaan op het integrale karakter van jeugdbeleid en hoe gemeente Meppel dit denkt vorm te geven in de genoemde beleidsperiode.

Hierbij hebben wij rekening gehouden met de nieuwste wet-en regelgeving, beleidsmatige ontwikkelingen op landelijk en regionaal niveau en de huidige situatie van de jeugd in gemeente Meppel.

Het ingezette beleid vanuit Jeugd aan Zet is hierbij als uitgangspunt genomen. Om te kunnen bepalen op welke terreinen nieuwe accenten of acties ondernomen moeten worden, zijn er analyses gemaakt van thema's en beleidsterreinen die het opgroeien en opvoeden van jeugd aangaan. Deze analyses worden u als een apart document aangeboden.

Deze kadernota helpt ons ook om overzicht te krijgen van de huidige activiteiten en voorzieningen die op dit moment al binnen het jeugdbeleid door de verschillende jeugdinstellingen worden uitgevoerd.

De kadernota is interactief tot stand gekomen op verschillende manieren. Er zijn twee consultatierondes gehouden, een inloopmarkt met de raad en een brainstormsessie met en tussen professionals. Daarnaast zijn er verschillende face to face interviews gehouden met verschillende organisaties uit verschillende beleidsterreinen.

De inloopmarkt had een opkomst van ongeveer 51 personen. De groep bestond uit ongeveer:

- 25 jongeren;
- 12 raadsleden;
- 2 burgers/geïnteresseerden en
- 12 vertegenwoordigers van jeugdinstellingen.

Tijdens de avond is kort ingegaan op de inhoud van de nota, waarna de groep verdeeld is in 4 kleinere groepen om met elkaar in discussie te gaan over vier stellingen.

Per groep zijn de uitkomsten van de verschillende discussie plenair aan de eind van de avond terug gekoppeld. Hiervan is een verslag gemaakt, dat ook gebruikt is voor de verschillende analyses en aanbevelingen per beleidsterrein.

Voor de brainstormsessie van professionals zijn vertegenwoordigers van jeugdinstellingen uitgenodigd op basis van hun kennis en kunde. Op deze manier ontstond er een mix van beleidsmakers en uitvoerders. Tijdens deze bijeenkomst zijn de professionals met elkaar in discussie gegaan aan de hand van enkele stellingen en antwoorden die ze hebben gegeven op een zevental vragen. Ook de uitkomsten van deze bijeenkomst zijn gebruikt voor de analyses en aanbevelingen per beleidsterrein.

Deze nota heeft geresulteerd in aanbevelingen en conclusies per beleidsterrein. Na vaststelling door de raad wordt de kadernota uitgewerkt in een uitwerkingsnota per thema welke moet uitmonden in concrete acties en subsidieafspraken met de betreffende jeugdorganisaties. Hierbij zal ook gekeken worden naar de interne ambtelijke structuur. Ook bij de uitwerking zal nadrukkelijk de samenwerking met de jeugdinstellingen worden gezocht. Daar waar mogelijk zullen de jongeren en/of hun ouders ook bij de uitwerking worden betrokken.

1 Integraal Jeugdbeleid

Integraal jeugdbeleid is het beleid op beleidsterreinen dat van invloed is op het leven van jeugdigen en hun ouders. En al het beleid gericht op ouders, dat van invloed is op het opgroeien en de ontwikkeling van hun kinderen. Integraal jeugdbeleid wil zeggen dat het jeugdbeleid niet alleen vanuit de verschillende sectoren afzonderlijk ontwikkeld en uitgevoerd wordt, maar in onderlinge samenhang en afstemming. In integraal jeugdbeleid gaat het om jeugdigen van 0-23 jaar en hun ouders.

Integraal karakter

Thema's

Voor het jeugdbeleid zijn onderstaande thema's belangrijk:

- opvang/voorschoolse periode
- onderwijs, werk
- gezondheid
- opvoeden, hulpverlening en zorg
- vrije tijd, welzijn, cultuur en sport
- veiligheid.

Algemeen, preventief, curatief

In het integraal jeugdbeleid worden drie categorieën onderscheiden:

1. *Algemeen jeugdbeleid*: gericht op het beschikbaar stellen van voorzieningen en aanbod ten behoeve van het opgroeien en de ontwikkeling van alle jeugdigen en hun ouders.
2. *Preventief jeugdbeleid*: gericht op preventie van achterstand en uitval, onderverdeeld naar preventieve activiteiten voor alle jeugdigen en specifieke preventieve activiteiten voor risicogroepen
3. *Curatief jeugdbeleid*: gericht op een geïndiceerd (niet vrij toegankelijk) zorgaanbod voor jeugd of op curatie en repressie vanuit het jeugd- en veiligheidbeleid.

De samenhang van deze categorieën is in het integraal jeugdbeleid van belang. Curatief jeugdbeleid is niet voldoende efficiënt en effectief als het niet in relatie met preventief jeugdbeleid wordt georganiseerd dat gericht is op het voorkomen van de problematiek en het bestrijden van de oorzaken ervan. Daar waar algemeen en preventief jeugdbeleid er niet in slagen om risico's en uitval tegen te gaan of om de jeugdproblematiek op te lossen, zijn curatieve acties en curatief beleid als aanvulling nodig.

Doorgaande lijn

Integraal jeugdbeleid kenmerkt zich allereerst door een doorgaande ontwikkelingslijn op grond van leeftijd, van baby naar volwassenheid. Daarnaast kenmerkt het zich door een doorgaande lijn in functies, van eerste signaal tot concrete zorg.

Van baby naar volwassene

De ontwikkeling van een baby naar volwassenheid loopt langs een aantal leeftijdsgebonden periodes. Een kind groeit op in een gezin en gaat vaak via de peuterspeelzaal of kinderopvang naar de basisschool. Vervolgens gaat de tiener naar het Voortgezet Onderwijs om minimaal een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt te behalen. Op de arbeidsmarkt zoekt de jongere een baan. Op een gegeven moment gaat de jongeren het huis uit om zelfstandig te wonen en vaak om in een later stadium zelf een gezin te stichten.

Meerdere onderzoeken, waaronder een onderzoek van Professor Schuyt¹ laten zien dat de jeugdigen de meeste risico of kans lopen op achterstand of uitval bij de overgang van de ene fase naar de andere fase. Vooral de overgang van de peuterspeelzaal naar het basisonderwijs, van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs en van voortgezet onderwijs naar werk of geen werk vormen risicoperioden.

In een doorgaande ontwikkelingslijn stemmen de organisaties het werk op elkaar af en bereiden zij de jeugdige voor op de volgende schakel. Voorbeelden zijn taalprogramma's in

¹ C.J.M. Schuyt, Kwetsbare jongeren en hun toekomst, Ministerie van VWS 1995

de peuterspeelzaal afgestemd op taalprogramma's in groep 1 van de basisschool (voor- en vroegschoolse educatie), doorlopende contacten met ouders, afspraken over overdracht en informatie ten behoeve van de ontwikkeling van het kind bij de overgang van consultatiebureau naar peuterspeelzaal naar basisschool, van basisschool naar voortgezet onderwijs, van VO naar MBO enzovoort. Bij een doorgaande ontwikkelingslijn wordt bij beleidsontwikkeling aandacht besteed aan een sluitende aanpak tussen deze organisaties.

Naast de organisaties in de doorgaande lijn zijn er ook andere organisaties van invloed op de ontwikkeling van het kind. Op buurt- of dorpsniveau ontwikkelen jeugdigen een eigen sociaal netwerk. Het netwerk is van invloed op de ontwikkeling van het kind. Het netwerk kan ook functioneren als sociaal vangnet. Naast school en werk zijn er vrijetijdsactiviteiten zoals sport, cultuur, jongerenwerk en commerciële activiteiten. Door deze gericht in te zetten ontstaat een integraal karakter.

Van signaal tot zorg

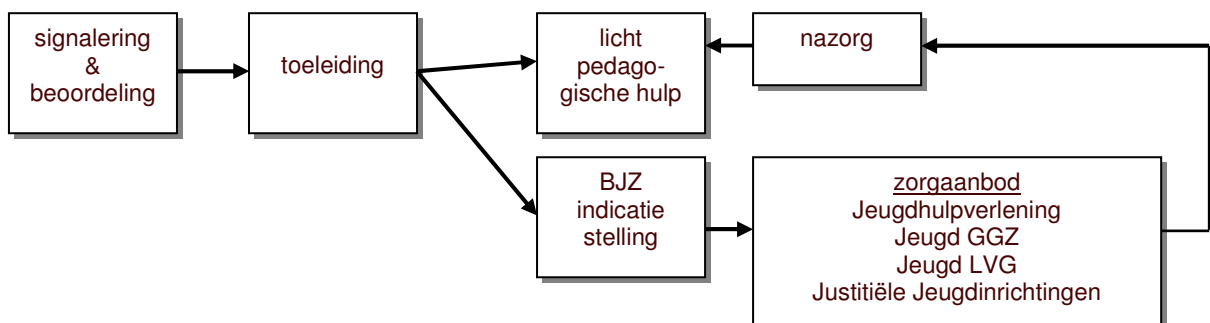
Als jeugdigen, ouders of organisaties een probleem signaleren dient deze tijdig beoordeeld te worden op de ernst ervan. Als er zicht is op achterstand of uitval van een kind, dienen het kind en of de ouders snel toegeleid te worden naar vormen van hulp. Na de hulp is er nazorg nodig. Deze functies vormen samen een keten in de doorgaande horizontale lijn (signaleren, beoordelen, toeleiden, naar vrij toegankelijke hulp of naar vormen van geïndiceerde hulp en zorg, nazorg). Deze lijn is van groot belang voor het waarnemen van ontwikkelings- en opgroeiachterstanden en voor een tijdige aanpak daarvan zodat erger wordt voorkomen.

De gemeente dient in het jeugdbeleid dus 5 functies uit te voeren:

1. informatie en advies
2. signalering
3. toeleiding
4. licht pedagogische hulp
5. coördinatie van zorg

Daarnaast heeft de gemeente de taak om de ketenregie te voeren m.b.t. deze 5 functies. Dat houdt in dat de functies niet alleen sec uitgevoerd worden, maar vooral ook in onderling verband en relatie met elkaar. De functies verhouden zich tot elkaar in een sluitende keten. Een professional moet ontwikkelingsrisico's of problemen bij het kind of de ouders vroegtijdig kunnen signaleren. Vervolgens moet de professional de problemen kunnen beoordelen op ernst en risico of een derde inschakelen voor deze beoordeling. Het risico moet vervolgens gemeld worden. Als er hulp nodig is, moet er snel toegeleid kunnen worden. Bij lichte opgroei- en opvoedproblematiek naar vormen van licht pedagogische hulpverlening en bij zware vormen van opgroei- en opvoedproblematiek naar Bureau Jeugdzorg voor een indicatiestelling tot jeugdzorg. Als de hulp of zorg is afgerond dient er een aanbod voor nazorg beschikbaar te zijn. De gemeente moet het sluiten van de keten aansturen en regisseren.

Schema keten

2 Wettelijk en beleidsmatig kader

Het jeugdbeleid is vooral een zaak van de gemeenten. Bij de ontwikkeling en uitvoering van het integrale jeugdbeleid zijn een aantal wetten van belang. Ook is er voor enkele beleidsterreinen binnen het integraal jeugdbeleid een richtinggevend kader vastgesteld. Daarnaast gelden de afspraken over de bestuurlijke rolverdeling aangaande het jeugdbeleid die door het Rijk, het Inter Provinciaal Overleg (IPO) en de VNG gemaakt zijn. De belangrijkste afspraken en wetten worden in dit hoofdstuk toegelicht.

2.1 Wettelijke taken en verantwoordelijkheden

Zowel het Rijk, de provincies en gemeenten zijn verantwoordelijk voor het jeugdbeleid, het jeugdzorgbeleid en de aansluiting daartussen. De bestuurlijke rolverdeling en verantwoordelijkheden zijn als volgt verdeeld:

1. Het Rijk is verantwoordelijk voor de wet- en regelgeving, voor het scheppen van een richtinggevend kader met hoofdlijnen voor beleid, voor het financiële kader en voor het toezicht (inspecties).
2. De Provincies en de grootstedelijke regio's zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Wet op de Jeugdzorg.
3. De Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het realiseren van het algemeen en het preventieve jeugdbeleid.
4. De Gemeenten en de provincie samen zijn verantwoordelijk voor de aansluiting van preventief gemeentelijke jeugdbeleid op provinciaal jeugdzorgbeleid en vice versa.

De taken en verantwoordelijkheden van de gemeenten met betrekking tot het jeugdbeleid zijn in een aantal wetten verankerd. Deze belangrijkste zijn:

1. De Wet op de Jeugdzorg (WJZ) 2005
2. De Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) 2007
3. De Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WcPv)
4. Onderwijswetgeving (meerdere wetten)
5. De Wet Kinderopvang 2005

De WMO is op 1 januari 2007 in werking getreden. De WMO kent 9 prestatievelden. Het tweede prestatieveld is direct gericht op het gemeentelijk jeugdbeleid. Prestatieveld 2 behelst: *“Op preventiegerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden”*.

In de WMO en de WJZ is geformuleerd dat de gemeente een integrale verantwoordelijkheid heeft voor een samenhangend preventief jeugdbeleid. De gemeenten krijgen daarbij de verantwoordelijkheid om beleidsterreinen te bundelen tot integraal jeugdbeleid en daarover de regie te voeren.

De Provincie heeft de taak om een Bureau Jeugdzorg op te richten en aan te sturen. Dit Bureau Jeugdzorg (BJZ) is de enige organisatie die de indicatiestelling voor de Jeugdzorg regelt (jeugdhulpverlening, jeugdzorg, jeugd GGZ en in de toekomst ook jeugd LVG). Huisartsen kunnen ook indiceren voor de jeugd GGZ. De provincies zijn tevens verantwoordelijk voor het aanbod van jeugdhulpverlening en jeugdzorg. Ook dienen zij door middel van het Bureau Jeugdzorg het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK), de kindertelefoon, de Jeugdreclassering en Jeugdbescherming uit te voeren.

De gemeenten en provincie zijn samen verantwoordelijk voor de aansluiting van het beleid en de uitvoering van het aanbod. Zij dienen daarover jaarlijks afspraken te maken en vast te leggen.

Een uitgebreide toelichting op de taken binnen deze wetten staat beschreven in bijlage 1.

2.2 Richtinggevend beleidskader

Er zijn verschillende beleidskaders van invloed op de inhoud van het jeugdbeleid. Het is belangrijk om in kaart te brengen welke landelijke en provinciale beleidsontwikkelingen gaande zijn die gevolgen hebben voor het beleid van onze gemeente. Deze ontwikkelingen worden hieronder geschetst.

De belangrijkste hiervan betreffen:

1. Algemene beleidslijnen:
 - Richtlijnen Programmaministerie Jeugd en Gezin
 - Het Bestuursakkoord Jeugdbeleid in Balans
2. Opvang/peuterwerk:
 - Harmonisering peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang
3. Onderwijs & werk:
 - Het Onderwijs Achterstandenbeleid /Onderwijskansenbeleid
 - Passend Onderwijs
 - Werkleerplicht
4. Gezondheid:
 - Het landelijke gezondheidsbeleid
5. Opvoeden, hulpverlening en zorg
 - Het landelijke Beleidskader Jeugdzorg
 - Het provinciale beleidskader Jeugdzorg
6. vrije tijd, welzijn, cultuur en sport
 - De impuls Brede school, sport en cultuur

2.2.1 Algemene beleidslijnen

Richtlijnen Programmaministerie Jeugd en Gezin

Het programmaministerie Jeugd en Gezin heeft onlangs haar beleid² voor de periode 2007-2011 gepresenteerd. De drie hoofdlijnen die hierin worden genoemd, zijn:

1. opgroeien doe je in een gezin;
2. omslag naar preventie: problemen eerder signaleren en aanpakken;
3. vrijblijvendheid voorbij.

De hoofdlijnen zijn uitgewerkt in een werkprogramma met 9 thema's:

1. Het gezin op de kaart
2. Opgroei- en opvoedingsondersteuning in de buurt
3. Jeugdcultuur: gezond en meedoen
4. Snelle en effectieve hulp voor jeugd en gezin
5. Kindvriendelijke leefomgeving
6. Aanpak kindermishandeling
7. Van school naar werk
8. Voorkomen jeugdcriminaliteit
9. Professionalisering

Deze thema's worden verder uitgewerkt in richtlijnen voor het Rijk, provincies en gemeenten, in projecten en mogelijke ondersteuning of subsidies voor gemeenten. Het is van belang dat de gemeente het beleid van het Programmaministerie volgt. Enerzijds om de richtlijnen op te volgen, anderzijds om gebruik te kunnen maken van mogelijkheden voor ondersteuning of facilitering van het gemeentelijk beleid.

² Alle kansen voor alle kinderen, programma Jeugd en Gezin 2007-2011

Bestuurlijke afspraken VNG, Rijk, IPO

De VNG, IPO en het Rijk maken afspraken over de uitvoering van de wettelijke taken en rolverdeling. De afspraken zijn vastgelegd in een Bestuursakkoord. Het Bestuursakkoord Jeugdbeleid in Balans is de afgelopen 10 jaar richtinggevend geweest voor het jeugdbeleid van de gemeenten. Volgens dit akkoord hebben gemeenten gewerkt aan het realiseren van de algemene doelen:

1. vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen
2. voorkomen van achterstand en uitval van kinderen

Om deze doelen te realiseren hebben gemeenten zich verplicht te gaan werken aan onderstaande thema's:

- ontwikkelen van een sluitende aanpak 0-6 jarigen
- versterken van de voor- en vroegschoolse periode³ d.m.v. het
 - versterken van de voor- en vroegschoolse educatie
 - verbeteren van de overgang van de peuterspeelzaal naar het basisonderwijs
 - het bieden van opvoedingsondersteuning
- creëren van netwerken rondom de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jarigen
- creëren van samenwerking tussen onderwijs, jeugdzorg, welzijn en politie
- uitvoeren van de welzijnswet en wet op de collectieve preventie (nu WMO)

Het Programmaministerie heeft de opdracht voor gemeenten aangescherpt. Iedere gemeente krijgt de opdracht een Centrum voor Jeugd en Gezin in te stellen. Dit CJG wordt hoofverantwoordelijk voor het uitvoeren van de 5 functies en dient uiterlijk 2011 operationeel te zijn. Het Rijk wil de 5 gemeentelijke functies en de uitvoering daarvan door het CJG wettelijk vastleggen in de Wet Jeugdzorg. Daartoe wordt een Wetswijziging voorbereid.

2.2.2 Opvang/peuterwerk

Harmonisering Peuterspeelzaalwerk en Kinderopvang

Als vervolg op de uitkomsten van Operatie Jong en de afspraken in het Regeerakkoord is het Kabinet voornemens⁴ om de wet- en regelgeving omtrent peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en VVE te harmoniseren. Het kabinet is van plan om peuterspeelzalen en VVE onder de Wet Kinderopvang te brengen. De peuterspeelzalen vallen nu onder de WMO. VVE valt voor de voorschoolse periode onder de gemeentelijke taken voortvloeiend uit de Wet Onderwijsachterstanden. De VVE in de vroegschoolse periode (onderbouw van het basisonderwijs) valt volgens de Wet Onderwijskanen tot de verantwoordelijkheid van het basisonderwijs. Het Kabinet beoogt met deze harmonisatie de integratie van doelgroepen te bevorderen en te segregatie in de kinderopvang en peuterspeelzalen tegen te gaan, de taalachterstanden voortvarender en effectiever te kunnen aanpakken door een 100% bereik onder doelgroepkinderen van 2 en 3 jaar te realiseren en de aansluiting van 4-jarigen op het basisonderwijs te verbeteren.

Het streven is dat het wetsvoorstel Harmonisering met ingang van 1 januari 2010 in werking treedt. Het kabinet zal peuterspeelzalen en kinderopvanginstellingen hierop voorbereiden via een implementatietraject. In 2008 en 2009 is € 70 miljoen extra beschikbaar voor VVE. Met gemeenten en de sector worden afspraken gemaakt over de verdeling van deze middelen, het bereiken van kinderen die tot de doelgroep behoren, en kwaliteit en spreiding van de voorzieningen. De consequenties van dit beleid zijn dat de voorschoolse voorzieningen waaronder de peuterspeelzalen en de VVE in de voorschoolse periode ondergebracht wordt in een marktgerichte sector. Van de gemeente wordt wel verwacht dat zij de regie blijft voeren. Deze ontwikkeling lijkt een bedreiging voor het gemeentelijk beleid m.b.t. peuterspeelzaalwerk en VVE omdat de gemeente op deze terreinen niet alleen de verantwoordelijkheid maar ook de zeggenschap en de financiële middelen verliest.

³ voor- en vroegschoolse periode is de periode voorafgaand aan de basisschool (2-4 jarigen) en de eerste twee jaren in de basisschool (groep 1 en 2)

⁴ brief "Samen leven Samen spelen" van Staatssecretaris Dijkzwa aan de Tweede Kamer, 13 juli 2007, kenmerk po/kov/24201

2.2.3 Onderwijs & werk

Landelijk Beleidskader GOA en nieuwe Wet Onderwijsachterstanden (jan 2007)

Het Landelijke Beleidskader GOA heeft richting gegeven aan het gemeentelijk beleid met betrekking tot de ontwikkeling van een sluitende aanpak 0-6 jarigen, het invoeren van beleid met betrekking tot startkwalificaties en voor het opzetten van zorgnetwerken rondom het onderwijs. De wijziging van de wet tot de nieuwe Wet Onderwijsachterstanden heeft tot veranderingen geleid in de verantwoordelijkheden en rol van de gemeente ten opzichte van de schoolbesturen en de taken in het onderwijsbeleid (zie bijlage 1).

Passend onderwijs

Scholen en hun schoolbesturen krijgen de verantwoordelijkheid om voor iedere leerling een passend onderwijsaanbod te bieden. En vooral en ook specifiek voor leerlingen met een beperking. Dit aanbod kan plaatsvinden in een reguliere school met extra ondersteuning voor de leerling en leerkrachten of in een school voor speciaal onderwijs. De verantwoordelijkheid voor het vinden en verkrijgen van onderwijs ligt niet langer bij de ouders maar bij de schoolbesturen. De schoolbesturen dienen hiertoe met elkaar en met de Regionale Expertise Centra (REC's) samen te werken in Regionale Netwerken Passend Onderwijs. Het netwerk moet de regio van het Samenwerkingsverband VO/VSO bestrijken. Het algemene doel⁵ is passend onderwijs en zorg voor iedere leerling. Voor ieder kind moet er een passende plek in het onderwijs zijn. Er dient een sluitende aanpak gerealiseerd te worden. Er mogen geen kinderen meer buiten de boot vallen, op wachtlijsten staan of thuis zitten.

Het Regionale Netwerk Passend Onderwijs krijgt⁶ onderstaande hoofdtaken:

1. realiseren van 1 loket voor indicatiestelling onderwijs: de indicatieprocedures van de samenwerkingsverbanden PO, VO en de REC's worden aaneengeschakeld of op elkaar afgestemd en vanuit 1 loket geregeld;
2. het realiseren van flexibele vormen van onderwijs en zorg op maat van iedere leerling afzonderlijk;
3. zorgdragen voor de versterking van de kwaliteit van het bestaande onderwijsaanbod;
4. maken van samenwerkingsafspraken met het MBO (ROC's en AOC's) over de overgang van VO naar MBO, de instroom in de niveaus 1 en 2, de begeleiding vanuit het VSO, doorlopende leerlijnen en zorgprofielen. Ook moeten soortgelijke afspraken gemaakt worden met REC 1 en REC 2;
5. Betrekken van ouders als collectief (bijvoorbeeld via themaraad of platform) en het ondersteunen van individuele ouders (door consulents).

Daarnaast krijgen de schoolbesturen de opdracht van het Rijk om afspraken te maken met de gemeenten over de aansluiting op de ZAT's (Zorg Advies Teams) en het CJG en met Bureau Jeugdzorg over de aansluiting op de indicatiestelling voor jeugdzorg (en in de nabije toekomst jeugd LVG zorg).

Deze ontwikkeling heeft invloed op de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin in de gemeente en op de samenwerking van de scholen met de buurtnetwerken en Jeugd Preventie Team. Deze ontwikkeling kan ook gevolgen hebben voor het beleid voor Onderwijshuisvesting van de gemeente en voor het Leerlingenvoer. Het streven is de Wetgeving Passend Onderwijs per 1 augustus 2011 in te voeren. In de periode 2008-2011 stelt het Rijk subsidies beschikbaar aan schoolbesturen (in netwerken) voor Startsubsidies, Veldinitiatieven en Experimenten in het kader van de voorbereiding op Passend Onderwijs.

⁵ Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal: Invoeringsplan Passend Onderwijs, kenmerk PO/ZO/07/44986, Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sharon A.M. Dijkma, 5 december 2007

⁶ Uitwerkingsnotitie Vernieuwing Zorgstructuren funderend onderwijs, Min OC&W juni 2007

Werkleerplicht

Een deel van de werkloze jongeren onder de 23 jaar is afhankelijk van een bijstandsuitkering. Het kabinet wil echter voorkomen dat werkloze jongeren een beroep doen op de bijstand. Het is volgens het kabinet sociaal onaanvaardbaar en economisch onverantwoord dat jongeren langs de lijn staan (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid; SZW). Om dat te bestrijden wil het kabinet de werkleerplicht invoeren. In plaats van recht op bijstand krijgt de jongere dan recht op ondersteuning bij scholing en werk.

De werkleerplicht geldt voor jongeren tot 27 jaar en heeft als doel het bevorderen van een duurzame arbeidsparticipatie van jongeren. Dit is volgens het Ministerie van SZW een wezenlijke verandering ten opzichte van de Wet werk en bijstand (WWB). Bij de WWB ligt het accent namelijk op de inkomensvoorziening van jongeren. In de werkleerplicht krijgen jongeren die zich aanmelden voor een bijstandsuitkering een werkaanbod, een leeraanbod of een combinatie van beide. Werkloze jongeren die het onderwijs voortijdig hebben verlaten, krijgen op die manier de mogelijkheid om alsnog een startkwalificatie te halen zodat ze meer kans hebben op de arbeidsmarkt. Werkloze jongeren zijn niet verplicht zich te melden. Ook hoeven ze een aanbod niet te accepteren. In beide gevallen vervalt echter wel hun recht op een uitkering. Het is de bedoeling van staatssecretaris Aboutaleb om de werkleerplicht in een wetsvoorstel uit te werken en in september aan te bieden aan het kabinet.

Deze werkleerplichtplannen van het kabinet heeft invloed op de wijze van uitvoering van de WWB door de gemeente Meppel, maar ook hoe de Werkgeversplatform Arbeidstoeleiding Meppel (WAM) wordt uitgevoerd. De werkleerplicht is natuurlijk een kans om nog meer jongeren met een startkwalificatie de arbeidsmarkt op te sturen.

2.2.4 Gezondheid

Landelijk Gezondheidsbeleid

Het gezondheidsbeleid van het Rijk is gericht geweest op de vorming van één organisatie voor Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 0-19 jaar. Een fusie tussen de JGZ 0-4 jarigen en de GGD is echter niet afgedwongen. Het Rijk heeft de taken van de Jeugdgezondheidszorg herontworpen. Er is nu sprake van een basistakenpakket dat voor iedereen en in iedere gemeente uitgevoerd moet worden. En er is een maatwerkdeel, dat de gemeente op maat van de gemeente en bewoners kan inkopen bij zowel de JGZ 0-4 jarigen als de GGD voor de JGZ 5-19 jarigen. Het Programmaministerie heeft in overleg met het IPO en de VNG bepaald dat de taken van de Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen ondergebracht moeten worden in het Centrum voor Jeugd en Gezin.

2.2.5 Opvoeden, hulpverlening en zorg

Landelijk Beleidskader Jeugdzorg

Het Rijk stelt eenmaal per vier jaar een Beleidskader Jeugdzorg op en geeft jaarlijks inzicht in de voortgang door middel van voortgangsrapportages. Dit beleidskader is mede richtinggevend voor het Provinciale Beleidskader Jeugdzorg. Dat op haar beurt weer van invloed is op de samenwerking tussen de provincie en gemeenten met betrekking tot de aansluiting van het provinciale jeugdzorgbeleid op het gemeentelijk jeugdbeleid.

Het beleidskader Jeugdzorg 2005-2008 kent onderstaande hoofdlijnen:

- creëren van een sluitende keten: gemeentelijk jeugdbeleid-provinciaal jeugdzorgbeleid
- verbetering kwaliteit Bureau Jeugdzorg; indicatiestelling, doorlooptijden Jeugdbescherming en Jeugdreclassering
- verbetering kwaliteit en effectiviteit van het zorgaanbod van organisaties
- vormgeven cliëntenparticipatie
- terugdringen wachtlijsten en bureaucratie
- invoeren nieuw financieringssysteem jeugdzorg.

Op al deze hoofdlijnen zijn actiepunten geformuleerd en projecten uitgezet. De afgelopen jaren zijn daarnaast nog meer extra financiële middelen ingezet om de wachtlijsten in de jeugdzorg terug te dringen en weg te werken. Het ligt in de lijn der verwachting dat de Minister van Jeugd en Gezin dit beleid in de komende regeringsperiode gaat doorzetten. Het Rijk bereidt een wetsvoorstel voor om het

Centrum voor Jeugd en Gezin en de taken van de gemeente in het preventieve jeugdbeleid vast te leggen in de Wet Jeugdzorg. Per 2011 dient iedere gemeente een dekkend CJG te hebben met minstens één fysieke locatie. Tot 2011 ontvangen de gemeenten een Brede Doeluitkering CJG voor de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Deze ontwikkeling betekent een kans voor de gemeente omdat zij met het CJG een samenhangend pakket van jeugdgezondheidszorg, opgroei- en opvoedondersteuning kan leveren aan de jeugd en hun ouders in Meppel. Het CJG draagt bij aan het realiseren van de algemene doelen van het integraal jeugdbeleid.

Met het invoeren van het Elektronisch Kinddossier (EKD) en de Verwijsindex Risicojeugd (VIR) krijgt de gemeente een completer beeld van de ontwikkeling van kinderen en de risico's en problemen daarbij. Het zicht op jeugd wordt vergroot en de kans dat jeugdigen 'uit beeld' zijn wordt verkleind. De gemeente heeft op provinciaal niveau toegezegd zich aan te sluiten op de Drentse Verwijsindex Risicojeugd (DVI) en is verplicht zich vervolgens (via de DVI) aan te sluiten op de landelijke VIR.

Provinciaal beleidskader Jeugdzorg

Met de invoering van de nieuwe Wet op de Jeugdzorg is de rol van het Bureau Jeugdzorg ook veranderd. De belangrijkste wijziging (voor gemeenten) is dat het BJZ zelf geen hulpverlening meer mag voeren. Het BJZ verzorgt de indicatiestelling. Alleen als er sprake is van *ernstige vormen van opgroei of opvoedproblematiek*, mag BJZ alleen *indien het voorliggende lokale gemeentelijke veld* geen hulp kan verlenen, zelf de hulpverlening verzorgen met een maximum van 5 gesprekken. De gemeente is zelf verantwoordelijk geworden voor het aanbod van hulpverlening. Wel heeft BJZ de taak om het lokale veld te versterken in de deskundigheid. Dit betekent dat de gemeenten en de provincie naar een nieuwe inhoud van samenwerking en beleid dienen te komen.

Het beleidskader Sociaal Beleid kent een programmalijn Opvoeden. Deze programmalijn wordt onder andere uitgewerkt in de Onderwijsagenda en in het Beleidskader Jeugdzorg. Beide worden voor de periode 2009-2012 vernieuwd. In de periode 2005-2008 heeft de provincie veel ingezet op de aansluiting van het provinciale jeugdzorgbeleid op het gemeentelijk jeugdbeleid en op het beschikbaar stellen van jeugdzorg in een zo vroeg mogelijk stadium en zo dicht mogelijk bij huis. Voorbeelden zijn het bestuurlijk en ambtelijk overleg jeugd en zorg, het ontwikkelen van de Drentse Verwijsindex en het financieel ondersteunen van gemeenten (waaronder Meppel) bij de ontwikkeling en realisatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Verplichte opvoedondersteuning

De motie Sterk/Depla⁷ vraagt de regering te onderzoeken op welke wijze de verplichte opvoedingsondersteuning vanuit de Centra voor Jeugd en Gezin aangeboden kan worden. Het antwoord hierop van Minister Rouvoet luidt in zijn brief⁸ aan de Tweede Kamer als volgt: Het huidige stelsel voorziet in Jeugdbeschermingsmaatregelen zoals een Onder Toezicht Stelling (OTS) of een ontneming van het gezag van de ouders. De overheid kan deze maatregelen opleggen als kinderen ernstig bedreigd worden in hun ontwikkeling en ouders of verzorgers daaraan niets kunnen of willen veranderen. Hierbinnen kan de rechter op aangeven van de Gezinsvoogd bepalen dat opvoedingsondersteuning noodzakelijk is. Het Kabinet werkt aan een voorstel om de grond voor een Onder Toezicht Stelling (OTS) te verruimen. Daarbij wordt aangesloten bij de grond voor de geïndiceerde jeugdzorg zoals opgenomen in de wet op de Jeugdzorg. Door deze gronden voor een OTS te verruimen kan eerder opvoedingsondersteuning worden opgelegd door de rechter. De gezinsvoogd dient de opvoedingsondersteuning in te schakelen en er op toe te zien dat de opvoedingsondersteuning daadwerkelijk plaatsvindt.

2.2.6 Vrije tijd, welzijn, cultuur en sport

⁷ Motie Sterk/Depla, Tweede Kamer 2006/2007 30136 en 28682, nr 17

⁸ brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, kenmerk DJB/APJB-2808738, Minister Rouvoet 16 november 2007

Impuls brede scholen, sport en cultuur

De Ministeries van VWS en OCW stellen middels de beleidsbrief Sport *De kracht van sport* (VWS, oktober 2007) extra middelen beschikbaar voor het verbeteren van de samenhang tussen brede scholen, sport en cultuur. In 2008 is dat 16.9 mln, oplopend tot 47.1 mln in 2011. Het geld wordt via de gemeenten verstrekt, in 2008 voor gemeenten uit de G-31 en vanaf 2009 ook voor andere gemeenten. De verdeelsleutel is nog niet bekend. Er komt een commissie voor de invoering van 2500 nieuwe combinatiefuncties. Die zorgt voor profielschetsen, het goed organiseren van het werkgeverschap en het regelen van de arbeidspositie. Op 10 december 2007 hebben de staatssecretarissen Dijkema (OCW) en haar collega Bussemaker (VWS) de overeenkomst 'Impuls brede school' ondertekend. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, bestuurlijke onderwijsorganisaties, sportkoepel NOC*NSF en de Cultuurformatie zetten hun handtekening. Er zijn afspraken gemaakt over de realisatie van 2500 combinatiefuncties.

Deze ontwikkeling biedt een kans voor Meppel omdat met deze impuls een het beleidsvoornemen om jeugd en sport te versterken uit te voeren. Tegelijkertijd biedt het een kans voor het ontwikkelen en vormgeven van een Verlengde School Dag in het Voortgezet Onderwijs.

2.3 Participatie

2.3.1 Algemeen

Participatie betekent: deelnemen aan, meedoen. De gemeente is dan weliswaar regisseur, maar er zijn vele maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij het jeugdbeleid. Participatie van burgers, klanten en specifieke doelgroepen staat hoog op de agenda van de overheid en maatschappelijke organisaties. De overheid streeft een samenleving naar waarin burgers sociale relaties met elkaar onderhouden en betrokken zijn bij elkaar en bij de maatschappij. De burger wordt niet langer alleen als klant gezien, maar ook als medeontwerper en mede uitvoerder van het beleid.

2.3.2 Maatschappelijke organisaties

Gezien de aard, inhoud en omvang van het integraal jeugdbeleid zijn er tal van organisaties die een rol spelen in het beleid en het dagelijks leven van de jeugd en hun ouders in Meppel.

In onderstaand schema staan de belangrijkste partnerorganisaties beschreven, evenals hun taak/inbreng en de al dan niet aanwezige subsidierelatie.

Partnerorganisatie	Taak/inbreng	Subsidierelatie
Peuterspeelzalen	Peuterspeelzaalwerk, VVE, signalering en toeleiding naar hulp	ja
Kinderopvang Partou	Kinderopvang, naschoolse opvang in Koedijklanden	nee
Kinderopvang Speelwerk	Kinderopvang, naschoolse opvang in meerdere wijken	nee
ICARE JGZ	Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar, CJG kernpartner	ja
GGD JGZ 5-19 jaar	Jeugdgezondheidszorg 5-19 jaar, CJG kernpartner	Ja
Bureau Jeugdzorg Drenthe	Indicatiestelling jeugdzorg, CJG kernpartner	nee
Basisonderwijs	Onderwijs, Onderwijskansen, ZAT's, VVE, school maatschappelijk werk, WSNS	Deels, beperkt
Voortgezet Onderwijs	Onderwijs, bestrijden voortijdig schoolverlaten, signalering en toeleiding naar RMC, interne zorgstructuur en deelname aan externe zorgstructuur	nee
Middelbaar Beroeps Onderwijs	Onderwijs, bestrijden voortijdig schoolverlaten, signalering en toeleiding naar RMC, interne zorgstructuur, deelname externe zorgstructuur	nee
CWI	Toeleiding naar arbeid	
St. Welzijn Meppel Westerveld	Jeugd- en jongerenwerk, AMW, jeugdmaatschappelijk werk, school maatschappelijke werk, Brede School, Opvoedpunten/VVE activiteiten voorschoolse periode, Verlengde School Dag activiteiten	ja
Sportverenigingen	Sportactiviteiten ook in BO en Brede School	ja

Zang- en muziekverenigingen	Culturele muziekactiviteiten vrije tijd	ja
Speeltuin- en buurtverenigingen	verenigingen met kinderactiviteiten	ja
Politie	Jeugd en veiligheid, deelname netwerken zoals JOT en buurtnetwerk	ja
Overige gemeenten in regio Zuidwest Drenthe	Jeugdbeleid voor gemeenteverstijgende taken zoals RMC, toeleiding naar arbeidsmarkt	nee*
Provincie Drenthe	Aansluiting gemeentelijk jeugdbeleid op provinciaal jeugdzorgbeleid v.v.	nee

*Geen subsidierelatie wel inzet ambtenaren, RMC contactgemeente Hoogeveen ontvangt subsidie voor uitvoeren RMC taken Regio Zuidwest Drenthe

De ontwikkeling van kinderen en jongeren wordt versterkt als al deze organisaties het werk en hun deskundigheid op elkaar afstemmen. Van maatschappelijke organisaties wordt verwacht dat zij een omslag van aanbodgericht naar vraaggericht werken gaan maken. De WMO streeft een sociale infrastructuur na waarin de klanten inspraak hebben in het aanbod, bruikbaarheid en bereikbaarheid van de maatschappelijke voorzieningen.

2.3.3 Jeugdparticipatie

Jeugdparticipatie kent meerdere invalshoeken. Jeugdparticipatie is enerzijds bedoeld om jeugdigen serieus te nemen en als burgers te betrekken bij beleid en anderzijds om jeugdigen voor te bereiden op een maatschappelijk leven met verantwoordelijkheden. Participerend burgerschap betekent dat jeugdigen worden aangesproken op hun mogelijkheden en kwaliteiten. Participerend burgerschap betekent tevens dat jeugdigen de kans krijgen om hun interesses, talenten en mogelijkheden te ontdekken. Jeugdparticipatie speelt zich af op alle terreinen die van belang zijn voor de jeugd: in het gezin, op school, in de vrije tijd, in een arbeidssituatie.

Er zijn vier vormen van jeugdparticipatie:

1. Politiek-bestuurlijke participatie
2. Maatschappelijke participatie
3. Consumptieve participatie
4. Participatie in een sociaal netwerk

Bij politiek-bestuurlijke participatie gaat het om beïnvloeding van beleid. Maatschappelijke participatie gaat over de deelname van jeugdigen aan maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, arbeid, vrije tijdsvoorzieningen. De deelname kan actief of passief zijn. Voorbeelden van actieve deelname zijn: lidmaatschap van medezeggenschapsraad, leerlingenraad, vrijwilliger in jeugdsoos of sportclub, actief lid van een natuur- of milieuorganisatie en zo voort. Bij passieve deelname spreekt men van consumptieve participatie. In deze vorm maken jeugdigen gebruik van voorzieningen zonder dat ze daarin een organiserende rol spelen. Groepen jeugdigen en vrienden onder elkaar participeren in een sociaal netwerk.

Wat is het belang van jeugdparticipatie?

- Jeugd is onderdeel van de samenleving en heeft er recht op daarin een eigen plaats in te nemen (Verdrag van de Rechten van het kind);
- Jeugdigen leren zich vaardigheden eigen te maken zoals het oefenen met het dragen van verantwoordelijkheid en het maken van eigen keuzes waarbij ze ook de eigen talenten kunnen ontdekken;
- Jeugd is ook klant van organisaties en van de gemeente en politieke partijen. Om vraaggericht te werken is kennis van de wensen, behoeften, interesses en belevingen van de jeugd van belang;
- Participatie vergroot de sociale binding met de mensen, de buurt, het dorp waarin jeugdigen wonen. Dit is een belangrijke basis voor het opgroeien en het vergroten van

ontwikkelingskansen en een sociaal vangnet waardoor de kans op achterstand en uitval verminderd wordt.

Vormen van participatie kunnen structureel of incidenteel ingezet worden. Iedere vorm van participatie vraagt om een andere mate van betrokkenheid en van vaardigheden van de jeugd. Daar komt bij dat jeugdigen niet allemaal hetzelfde zijn. Om een grote groep jeugdigen te laten participeren, zal een mix van verschillende vormen noodzakelijk zijn.

3 Visie op het jeugdbeleid: opgroeien en opvoeden in Meppel

Vertrekpunt

Het Coalitieakkoord en het Collegeprogramma zijn leidend voor het jeugdbeleid. Het Coalitieakkoord gaat uit van 3 W's: Werken, Welzijn en Wonen. Het Collegeprogramma is omgekeerd allitererend: Meer doen Met Meppel. Er zijn twee hoofdlijnen:

- a. Ambitie: we kunnen meer doen met Meppel
- b. Zoveel mogelijk betrokkenheid bij Meppel creëren: meedoen!

Het College hanteert drie uitgangspunten: interactief, wijkgericht en integraal. Deze uitgangspunten komen terug in het jeugdbeleid.

Doelgroep

Het jeugdbeleid richt zich op alle jeugd van 0 – 23 jaar, hun ouders en aanstaande ouders.

Doelen

Ons beleid richt zich op onderstaande algemene doelen:

1. het vergroten van ontwikkelingskansen van jeugdigen
2. het voorkomen van achterstand en uitval
3. het versterken van de maatschappelijke participatie en sociale binding van jeugdigen en hun ouders.

De doelen zijn gespecificeerd binnen de afzonderlijke thema's en beleidsterreinen.

Uitgangspunten

1. Ons jeugdbeleid is gericht op alle jeugdigen en hun ouders: op die jeugdigen waarmee het goed gaat en op de jeugdigen en hun ouders die extra steun en aandacht nodig hebben.
2. Kinderen ontwikkelen zichzelf. Dat kan een ander niet voor ze doen. Bij opvoeden ligt dat andersom: dat doen kinderen niet zelf, maar doet een ander. Uitgangspunten⁹ hierbij zijn:
 - a. participatie van jeugdigen op allerlei terreinen is belangrijk voor de ontwikkeling en het opgroeien van jeugdigen tot zelfstandige, actieve en gezonde burgers
 - b. opvoeding is op de eerste plaats een zaak van de ouders. Het gezin is het eerste opvoedmilieu;
 - c. naast het gezin zijn er andere opvoedmilieus, naast ouders tal van medeopvoeders;
 - d. opvoeding is ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid. We kiezen voor een samenleving waarin kinderen en jongeren ertoe doen, waarin ze meedoen en gezien worden, maar ook op hun eigen verantwoordelijkheid worden aangesproken;
 - e. kinderen hebben recht op kwaliteit in de opvoeding;
 - f. opvoedingsondersteuning is gericht op het vergroten van de eigen opvoedingskracht en vaardigheden van ouders, zodat de kwaliteit van de opvoeding en de zelfstandigheid van de ouders daarbij vergroot wordt.

Criteria

Voor het realiseren van een effectief en efficiënt jeugdbeleid stellen wij onderstaande criteria aan ons zelf en aan de organisaties die het beleid uitvoeren.

- Het jeugdbeleid heeft een integraal karakter. Het beleid zal in een samenhangend dienstverleningspakket van organisaties voor opvang, onderwijs, welzijn, gezondheid, hulp, zorg en veiligheid uitgevoerd en aangeboden worden. Hiermee dient een sluitende aanpak gerealiseerd te worden.
- Het jeugdbeleid voorziet in een verticale doorgaande leeftijdsgebonden ontwikkelingslijn (longitudinale ontwikkelingslijn) en in een horizontale doorgaande lijn van functies (via signalering, toeleiden naar vormen van hulp en de coördinatie van hulp en zorg). Ons preventieve jeugdbeleid en het provinciale jeugdzorgbeleid dienen elkaar te versterken.
- Het beleid wordt zo veel mogelijk vraaggericht ontwikkeld en uitgevoerd. Dit houdt in dat de situatie en de vraag van de jeugd en hun ouders in Meppel als basis van het beleid genomen wordt. Hiermee gaan wij een omslag maken van aanbodgericht naar vraaggericht beleid en aanbod.
- Het beleid wordt interactief ontwikkeld: dat wil zeggen in dialoog met de organisaties, jeugd en hun ouders.
- De uitvoering van het beleid gebeurt zoveel mogelijk wijkgericht.

⁹ Visie op opgroeien en opvoeden, Kadernotitie Centrum Jeugd en Gezin Gemeente Meppel juni 2007

- De uitvoering van het beleid door de organisaties zal structureel gevolgd worden en getoetst worden op effectiviteit en efficiency.
- Bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid kijken en leren we van goede voorbeelden van anderen (zowel lokaal als landelijk als internationaal).

Randvoorwaarden

- Om dit beleid te kunnen voeren zullen wij een goede monitoring en een periodieke evaluatie moeten uitvoeren.
- Deze criteria betekenen dat wij intern binnen de gemeente de beleidsterreinen op elkaar moeten afstemmen en het beleid in onderling verband moeten ontwikkelen. Hetzelfde geldt voor de financiering.
- Om vraaggericht te kunnen werken en een effectief en efficiënt beleid te kunnen voeren is beleidsinformatie van belang. De organisaties in het jeugdbeleid, ook diegene die niet door ons gesubsidieerd worden, dienen kwalitatieve en kwantitatieve beleidsinformatie aan te kunnen leveren. Hiertoe zullen wij afspraken met organisaties (gaan) maken.
- Voor het betrekken van de organisaties en voor een interactieve beleidsontwikkeling en uitvoering is het belangrijk dat wij een goede overlegstructuur met de organisaties creëren en onderhouden.

4 Analyse Jeugd in Meppel

4.1 Algemeen

De Gemeente Meppel bestaat uit Broekhuizen, Meppel, Nijeveen, Rogat en De Schiphorst. De oppervlakte is 5.800 ha. De stad Meppel telt nu ruim 27.000 inwoners. Nijeveen, ongeveer 3800 inwoners, heeft een sterk agrarisch karakter. Broekhuizen, Rogat en De Schiphorst tellen enige honderden inwoners. Het aantal inwoners van de hele gemeente is 31.548 (1 januari 2008). De bevolking van de gemeente Meppel is in 2007 met 463 personen gegroeid tot 31.548. Het aantal geborenen in Meppel is in 2005, 2006, 2007 respectievelijk 409, 360, 362.

Het aantal huishoudens in Nederland¹⁰ groeit sneller dan de bevolking. Dit betekent dat de gemiddelde huishoudengrootte steeds meer afneemt. In 2005 waren er gemiddeld nog 2,27 personen per huishouden. In Meppel was dit 2,28. Het aantal huishoudens zonder kinderen bedraagt in 2005 31,8%, het aantal huishoudens met kinderen 35,6% en het aantal eenpersoonshuishoudens 32,6%. Woningbouw vindt plaats in de wijk Bergierslanden in Meppel en in de toekomst ook in Nijeveen. Naar verwachting zal het aantal 0-12 jarigen in deze wijken stijgen.

Op 1 januari 2008 is de verdeling van het aantal jeugdigen als volgt:

0-4 jarigen:	1.994
5-12 jarigen:	2.797
12-19 jarigen:	2.136
19-24 jarigen:	1.669

4.2 Opvang

In totaal hebben in 2007 363 peuters en hun ouders gebruik gemaakt van de peuterspeelzaal. Dit is een percentage peuters in Meppel van 42,7 %. Dit komt niet overeen met het streefcijfer van de gemeente Meppel van 70%. Het bereik onder de zogenaamde doelgroepkinderen¹¹ is 51%. Dit komt niet overeen met het gemeentelijke streefcijfer van 70% doelgroepkinderen.

Het gebruik van de peuterspeelzaal is de laatste jaren vooral in het centrum en in Oosterboer afgenomen. In deze wijken wordt in september 2008 meer aanbod dan vraag verwacht. De peuterspeelzaal in Koedijkslanden is gegroeid door de komst van de wijk Bergierslanden. Hier verwacht SPMW in 2009 een wachtlijst. Het percentage allochtone kinderen dat gebruik maakt van de peuterspeelzaal neemt de afgelopen jaren af.

4.3 Onderwijs

Basisonderwijs

In het schooljaar 2007/2008¹² staan 3.087 kinderen uit gemeente Meppel ingeschreven in een basisschool. Hiervan bezoekt 2,0 % een basisschool buiten de gemeente. In Meppel volgt 3,4 % van de kinderen het speciaal basisonderwijs (landelijk 3,0%) en 2,2 % gaat naar een Regionaal Expertise Centrum (landelijk 2,1%).

Voortgezet onderwijs

Op 1 oktober 2007 staan 2.457 jongeren uit gemeente Meppel ingeschreven in het Voortgezet Onderwijs. Van alle leerplichtige jongeren staat 0,2 % niet ingeschreven. Van de leerlingen uit gemeente Meppel volgt 26,7% VMBO, 26,4 % Havo en 13,2 % VWO. Het aandeel jongeren dat naar het Speciaal Voortgezet Onderwijs gaat of naar een REC is 1,3 %.

¹⁰ CBS Gemeente op Maat 2005

¹¹ kinderen die met achterstand bedreigd worden (ouders met maximaal een LBO diploma) en voor wie specifieke programma's zoals Piramide, VVE e.d. georganiseerd worden.

¹² Bron: Leerplichtadministratie oktober 2007

4.4 Gezondheid

In het scholierenonderzoek van de GGD Drenthe is gemeten hoeveel jeugdigen, drinken, roken en drugs gebruiken. De schoolonderzoeken van de afgelopen twee jaar (2005/6 en 2006/7) in klas 2 van het Voortgezet Onderwijs laten in Meppel weinig verschillen zien tussen beide jaren. Het beeld van het schooljaar 2006/2007 laat zien dat het percentage ondervraagde kinderen in Meppel dat een probleemscore heeft hoger ligt dan het provinciale gemiddelde (Meppel 19%, Drenthe 16%). Kinderen in Meppel (13%) geven meer aan dat te roken dan kinderen in de rest van de provincie (10%). Hetzelfde geldt voor alcoholgebruik (Meppel 63%, Drenthe 60%). Van deze ondervraagde jongeren van ongeveer 14 jaar, drinkt 9% wekelijks (De Wolden 17%, Assen 4%), 47% maandelijks, 2% drinkt wel eens meer dan 20 glazen per week (De Wolden 6%, Assen 2%) en 44% geeft aan nooit te drinken. Volgens de GGD vertonen kinderen in Meppel iets meer ongezond gedrag dan in de rest van de provincie.

4.5 Opvoeden, hulpverlening en zorg

In Nederland gaat men er van uit dat het over het algemeen goed gaat met de jeugd. Ongeveer 15% ondervindt problemen met het opgroeien en door of met het opvoeden van de ouders. Daarvan heeft 5% ernstige problemen. Ongeveer gemiddeld 1% van deze 15% jeugdigen van 0-18 jaar behoort tot een multiprobleemgezin. En daarbij leeft 0,2% in een probleemgezinnen dat vastgelopen is in de hulpverlening. CBS Statline stelt dat in Meppel in 2006 6771 jongeren onder de 18 jaar wonen, waarvan het naar verwachting met 5754 jeugdigen goed gaat en waarvan 1017 tot de categorie met lichte problemen behoort, 339 heeft ernstige opgroei- en opvoedproblemen, 68 wonen in een multiprobleemgezin en 14 jongeren wonen in een gezin dat vastgelopen is in de hulpverlening.

De Provincie Drenthe heeft in haar Sociaal Rapport¹³ onderzocht welke risicogroepen er zijn en hoe de omvang van die groepen is in Drenthe en in gemeenten. Tot de risicogroepen worden gerekend: allochtone jongeren (onderverdeeld naar westerse allochtonen en niet westerse allochtonen), kinderen in 1-oudergezinnen, kinderen in uitkeringsgezinnen en zwerfjongeren. In Drenthe is op 1 januari 2007 ongeveer 10% van de jongeren van allochtone¹⁴ afkomst, in Nederland als geheel 23%. In Assen, Meppel en Emmen wonen relatief veel allochtone jongeren en relatief ook veel niet westerse allochtone jongeren. In Meppel is ongeveer 8% niet westers allochtoon en 3% westers allochtoon.

Drenthe kent ongeveer 15% 1-oudergezinnen met kinderen tot 25 jaar, Nederland 18,5%. In die 1-oudergezinnen groeit 10% van de Drentse jeugd op. Een verdeling naar gemeenten is niet beschikbaar. In 2005 groeien in Drenthe 4,6% van de kinderen tot 18 jaar op in een uitkeringsgezin, in Nederland is dit 6,7%. In Meppel ongeveer 4,5%. Het Algemeen Maatschappelijk Werk geeft aan dat zij het aantal gezinnen en kinderen in armoede in Meppel ziet toenemen. Dit heeft effect op het welbevinden en de maatschappelijke participatie van de kinderen. Er zijn steeds meer gezinnen die bezuinigen op bijvoorbeeld de deelname aan sportclubs of verenigingsactiviteiten of op gezonde (en duurdere) voeding.

Het aantal geregistreerde zwerfjongeren in Drenthe is ongeveer 70 volgens schatting van de Rekenkamer. Gezien de gebrekkige registratie is de verwachting dat het aantal in werkelijkheid hoger ligt. De zwerfjongeren per gemeente zijn in dit rapport niet in beeld. De professionals, m.n. politie en het jongerenwerk, schatten dat er ongeveer 10 plekken zijn waar groepen jongeren rondhangen in Meppel.

Icare JGZ 0-4 jarigen signaleert risico's bij kinderen en hun ouders. De in Meppel meest gesignaleerde risico's zijn op volgorde van grootte: achterstand in de Nederlandse taal, aangeboren afwijkingen, 1-oudergezinnen, minimum inkomen en opvoedingsproblemen. Daarnaast signaleren Icare en de peuterspeelzalen dat de opvoedingsonzekerheid en opvoedingsstress bij ouders toeneemt. Ook is er volgens de peuterspeelzaal en professionals een toename van het aantal ouders

¹³ Sociaal Rapport Drenthe 2009-2011, Provincie Drenthe

¹⁴ in het buitenland geboren of van wie tenminste een van de ouders in het buitenland is geboren

te zien dat de opgroei- en opvoedproblemen niet (h)erkent. Deze ouders zijn moeilijk te motiveren tot hulp.

De overige opgroei- en opvoedproblemen hebben te maken met een steeds groter aantal echtscheidingen en kinderen die daar problemen mee hebben en/of waardoor ouders problemen krijgen met de opvoeding. Zowel de basisscholen, als Icare, GGD en het Jeugd Maatschappelijk Werk geven aan dat het aantal kinderen in Meppel met problemen en in de hulpverlening die te maken hebben met echtscheiding en 1-oudergezinnen steeds meer toeneemt. Er is een wachtlijst voor de groepshulpverlening Jeugd en Echtscheiding van het Jeugd Maatschappelijk Werk.

Bij jeugd van 12-18 jaar gaat het vooral om gezinsproblemen, gedragsproblemen, schoolgerelateerde problemen (spijbelen, pesten, verkeerde schoolkeuze), gebrek aan zelfvertrouwen, problemen thuis mede in combinatie met het wonen in samengestelde gezinnen, sociale en psychische problemen. Ook zijn er problemen met het invullen van de vrije tijd. Ouders hebben vooral vragen over de lichamelijke ontwikkeling van 0-4 jarigen en over de opvoeding van pubers in relatie met de mogelijke verleiding tot seks, alcohol en drugs en verkeerde vrienden.

Van de 267 door de GGD ondervraagde jongeren in klas 2 van het VO in Meppel heeft 15% volgens de GGD een indicatie voor psycho sociale problematiek. Van de ondervraagde jongeren geeft 4% aan dat ze het thuis niet leuk vindt, 16% kan niet goed praten met de ouders, 27% (hoogste score in de provincie) maakt zich zorgen over de toekomst.

4.6 Vrije tijd, welzijn, cultuur en sport

Meppel kent meerdere commerciële mogelijkheden voor jongeren om uit te gaan of aan cultuurbeoefening te doen. De gemeente zet vooral in op het beschikbaar stellen en onderhouden van speelplekken, Verlengde School Dag activiteiten in de Brede School en in Jongerenwerk en het Buurtsportwerk voor jongeren. Er is tevens een Jeugdsoos in Nijeveen, de Fuik, en een jeugdsoos in Haveltermade, No Booz. Met name voor de leeftijdsgroep van 12 – 16 jarigen wordt aangegeven dat dit niet voldoende is.

De gemeente subsidieert sportverenigingen met betrekking tot jeugdigen. Op al deze terreinen kunnen kinderen en jongeren elkaar ontmoeten, deelnemen aan een leuke en zinvolle vrijetijdsbesteding en een sociaal netwerk opbouwen. Een bedreiging is het verdwijnen van de landelijke bijdrage in buurtsportwerk.

4.7 Veiligheid

Uit het GGD onderzoek "Jeugd in Drenthe 2004" blijkt dat ruim driekwart van de Meppeler jeugd zich over het algemeen veilig voelt op school, bij hen in de buurt en onderweg van school naar huis. In Meppel voelen relatief meer 13-14 jarigen zich niet (altijd) veilig in de eigen buurt dan in de provincie Drenthe. Tijdens het uitgaan voelt ongeveer een kwart (13-14 jarigen) tot een derde (15-16 jarigen) zich niet (altijd) veilig. 3% van de door de GGD ondervraagde Meppeler scholieren geeft aan een onvrijwillige seksuele ervaring gehad te hebben.

In 2005 en 2006 zijn in beide jaren 27 jongeren van 11-19 jaar naar Halt verwezen voor een Halt- of Stopafdoening. Het overgrote deel bestaat uit jongens. De meest voorkomende delicten zijn diefstal en vernieling. Meppel heeft momenteel (najaar 2007) geen minderjarige veelplegers.

Het Jongeren Opvang Team (JOT) is gericht op vroegsignalering van (dreigende) criminele feiten of gedrag van jeugd van 0-17 jaar. In het overleg worden jeugdigen besproken waarover de betrokken professionals zorgen hebben. Er is meestal nog geen sprake van strafbare feiten. De ouders en/of verzorgers van kinderen worden in een vroeg stadium betrokken en geïnformeerd over wat de professionals signaleren. In de eerste helft van 2007 zijn 26 jongeren besproken. De meeste signalen worden ingebracht door de politie. Het netwerk bepaalt met elkaar wie welke stappen onderneemt naar en met de jongere en met de ouders. Deelnemende organisaties zijn Bureau Jeugdzorg, Politie, Jeugd Maatschappelijk Werk, Leerplicht, Jongerenwerker, Bureau Halt, Verslavingszorg Noord Nederland, Accare en Raad voor de Kinderbescherming.

Bij de politie zijn in 2006 2 aangiften van kindermishandeling gedaan. Terwijl er bij het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling AMK in dat jaar 110 meldingen van zijn binnengekomen. In 2007 zijn dit al 130.

5 Huidig Jeugdbeleid

5.1 Jeugd aan Zet

In het bestuursprogramma 1998-2002 van het toenmalige college is als doel opgenomen te komen tot een nota integraal jeugdbeleid. Om dit te bewerkstelligen is in 1999 een plan van aanpak en een projectplan opgesteld voor het project Jeugd-Aan-Zet (JAZ). JAZ is bedoeld om te komen tot een samenhangend jeugdbeleid met een sluitende aanpak voor de doelgroep 0-23 jarigen. Op 7 juni 2001 heeft de gemeenteraad ingestemd met de denk- en werkrichting zoals deze is aangegeven in het actieprogramma JAZ en heeft hiervoor de nodige middelen ter beschikking gesteld. In 2004 is een evaluatie van JAZ gehouden. Hieruit is gebleken dat een aantal van de prioriteiten opgepakt en ingevoerd zijn, een aantal prioriteiten overbodig bleken te zijn en een aantal prioriteiten nog verder uitgewerkt dienden te worden.

Het JAZ kende een groot aantal resultaten. We volstaan met de volgende:

- Zorg en voorzieningen in het basisonderwijs: In vier wijken zijn buurtnetwerken opgestart. Hier zijn de basisscholen op aangesloten. Voor de twee basisscholen in Haveltermade is School Maatschappelijk Werk ingezet.
- Wat betreft het thema zorg en voorzieningen in het voortgezet onderwijs zijn de meeste actiepunten gerealiseerd. Op de scholen zijn zorgteams actief en bestaat er afstemming met het overkoepelende preventieteam. Bovendien is de financiering van de Time-Out / Trajectklas structureel geworden. De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijft, hoewel er al veel bewerkstelligt is, de nodige aandacht behouden. De gemeente heeft tevens vanuit het onderwijskansenbeleid inspanningen gepleegd om een dekkend netwerk aan zorgstructuren te ontwikkelen. Naast het Jeugd Preventie Team (JPT) zijn er de afgelopen jaren 4 buurtnetwerken jeugdhulpverlening opgericht en heeft ook Meppel een sinds 2007 een Jongeren Opvang Team (JOT).
- Het thema taalontwikkeling is als domein opgenomen in het GOA- en onderwijskansenbeleid en wordt ook daar ten uitvoer gebracht.
- Op het terrein van veiligheid en middelengebruik wordt o.a. het Schooladoptieplan (SAP) uitgevoerd en vindt er jaarlijks de preventieweek verslaving plaats. Stichting Welzijn Meppel Westerveld voert de preventieweken uit.
- In het kader van jeugdparticipatie en vrijetijdsbesteding zijn een aantal initiatieven genomen. Op het gebied van jeugdparticipatie bleek de gekozen aanpak onvoldoende resultaat op te leveren. Daarom is er bij de doorstart (zie ook organisatie en structuur) voor gekozen om hier een werkcluster voor te maken en met nieuwe voorstellen te komen. Daarnaast is er vanuit JAZ een activiteitenbegeleider aangesteld met als doel om de mogelijkheden tot het opdoen van vrijetijdservaringen voor jongeren (10 t/m 16 jaar) in de eigen wijk te bevorderen.

5.2 Jeugd aan Zet vervolg

Uit de evaluatie bleek de wens van een doorstart van JAZ, met aandacht voor 4 werkclusters:

1. Sluitende aanpak 0-6 jarigen
2. Brede School
3. Aansluiting Onderwijs en Arbeidsmarkt
4. Vrije tijd en jeugdparticipatie.

Sluitende aanpak 0-6 jarigen

Via het huidige onderwijsachterstandenbeleid wordt ingezet op taalontwikkeling van kinderen van 2,5 tot 4 jaar. Het VVE programma Piramide wordt uitgevoerd door peuterspeelzalen in twee wijken: Koedijklanden en Haveltermade. De peuterspeelzalen werken inmiddels met observatielijsten om vroegtijdig achterstanden en problemen te kunnen signaleren. De leidsters zijn hierin getraind. De Stichting Peuterspeelzaalwerk Meppel Nijeveen legt de mondelinge afspraken omtrent het signaleren momenteel vast in een signalering- en handelingsprotocol. Het peuterspeelzaalwerk zorgt voor een

warme overdracht van de kinderen naar de basisscholen. Hiertoe is eerst een pilotproject uitgevoerd. De resultaten zijn vooralsnog positief gebleken.

Brede school

De Brede schoolontwikkeling is een zelfstandig project geworden. De project gebeurt naar aanleiding van JAZ en wordt uitgevoerd in het kader van de ESF subsidie Dagarrangementen en Combinatiefuncties (1 augustus 2006 tot en met december 2008). Een extern adviesbureau heeft de mogelijkheden en wensen van de betrokken scholen en partnerorganisaties onderzocht. Inmiddels zijn intentieverklaringen tussen betrokken partners getekend voor Nijeveen, Centrum. Voor Haveltermade en Oosterboer zijn deze in voorbereiding. Het verst is de brede schoolontwikkeling in Koedijklanden/Bergierslanden, waar naar verwachting nog dit jaar een samenwerkingsovereenkomst zal worden gesloten.

De Brede School Ontwikkeling voorziet in het uitwerken van de thema's en prioriteiten zoals die in JAZ gesteld zijn. De Brede School betreft vooral een inhoudelijke samenwerking tussen alle organisaties die werken met en voor kinderen van 0-12 jaar en hun ouders. In het Centrum richt de ontwikkeling zich vooral op naschoolse opvang, naschoolse activiteiten en de overdracht van de peuterspeelzaal en kinderopvang aan de basisschool. Nijeveen kiest tevens voor naschoolse activiteiten en daarnaast voor opvoedingsondersteuning en samenwerking tussen organisaties ten behoeve van kinderen en hun ouders. In Koedijklanden gaat het om de doorgaande ontwikkelingslijn en de Verlengde School Dag. In de wijk Koedijklanden/Bergierslanden wordt in 2010 nieuwbouw gerealiseerd voor de Brede School. In Nijeveen worden mogelijkheden hiertoe onderzocht.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

De onderwerpen uit dit werkcluster worden vooral uitgevoerd door het RMC, de Meppeler Werkboerderij en de WAM (Werkgeversplatform Arbeidstoeleiding Meppel).

Het RMC werkt samen met het onderwijs aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het terugleiden naar school van schoolverlaters. Ook werkt het RMC samen met het CWI om werkloze schoolverlaters toe te leiden naar de arbeidsmarkt en schoolverlaters zonder Startkwalificatie terug te leiden naar onderwijs om alsnog een startkwalificatie te behalen. In de regio hebben wij vanuit het RMC en het Europese Equalproject een methodiek ontwikkeld voor de aansluiting met de werktitel: "De Keten Sluiten met Perspectief".

Voor jeugdigen tot 28 jaar zonder werk is de Meppeler Werkboerderij opgericht. In de Werkboerderij worden werkzoekenden werkervaring en educatie aangeboden. Hiermee beogen de gemeente en partnerorganisaties de werkloze jongeren met deze werkervaring te kwalificeren voor de arbeidsmarkt en uitzicht op regulier werk te bieden. Daarnaast is de WAM nu bij de gemeente ondergebracht. Het doel is om mensen die via de "normale" weg niet een baan vinden kunnen vinden, nu wel een kans te bieden op de arbeidsmarkt. De WAM richt zich hierbij op gesubsidieerde arbeid vanuit:

- Reïntegratie
- Work First (voor schoolverlaters zonder startkwalificatie School First)
- Sociale werkvoorziening.

Sinds de WAM bij de gemeente is ondergebracht wordt ook het onderwijsveld erbij betrokken en richt de WAM zich daarmee ook op de jongere werklozen. Op deze wijze wordt vraag en aanbod nog beter op elkaar afgestemd. Bedrijven en onderwijsinstellingen zijn hierdoor in gesprek om het onderwijs nog beter op de wensen van arbeidsmarkt te laten afstemmen.

Vrije tijdsbesteding en jeugdparticipatie

In 2004 is voor de uitwerking van dit cluster een advies richting college gegaan. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de Meppeler Jeugdprijs die in 2006 is uitgegeven. Het doel was om jongeren een extra impuls te bieden om actief bij te dragen aan de leefbaarheid in hun eigen buurt of wijk.

Jongeren konden hier aanspraak op maken door het indienen van plannen door de jeugd waarvan zij denken dat de uitvoering een bijdrage levert aan een jeugdvriendelijker buurt en wijk.

Het Jongerenwerk heeft een belangrijke rol gespeeld in het versterken van de participatie van jongeren in hun vrije tijd besteding. Het ambulante jongerenwerk heeft contact gelegd met groepen hangjongeren in Oosterboer, Koedijklanden en Nijeveen. Het resultaat is een verandering in het hanggedrag en veroorzaken van overlast door deze jongeren in actieve participerende groepen die in

samenwerking met het jongerenwerk en de politie verantwoordelijk zijn geworden voor een positieve invulling van de vrijetijdsbesteding. De jongeren hebben contracten afgesloten met het jongerenwerk en de wijkagent. Dit heeft geresulteerd in het in gebruik nemen van hangplekken die door alle partijen zijn goedgekeurd en in het zelf organiseren van activiteiten. De gemeente heeft deze ontwikkeling versterkt met het inzetten van een sportbuurtwerker die samen met de jeugd activiteiten organiseert en uitvoert.

JAZ na 2006

In juli 2006 is er een bijeenkomst geweest met alle instellingen die zich bezig houden met jeugd op het gebied van welzijn, onderwijs, veiligheid en gezondheid in Meppel. Doel van de bijeenkomst was om te komen tot een gezamenlijke lijst van speerpunten/thema's rond jeugdbeleid inclusief onderwijs voor de komende tijd. Het resultaat aan het einde van de dag waren de volgende uitgewerkte speerpunten/thema's:

1. VVE
 - ✓ Inzetten op Piramide en tutor (doelgroep beleid)
 - ✓ Opvoedingsondersteuning (doelgroep beleid)
 - ✓ Kwalitatief goed peuterspeelzaalwerk (algemeen beleid)
 - ✓ Voorkomen breuklijnen met goede overdracht (algemeen beleid)
2. (leerling)Zorg in en om de school
 - ✓ Verbeteren bestaande buurtnetwerken (doelgroep beleid)
 - ✓ Buurtnetwerken Meppel breed invoeren (algemeen beleid)
 - ✓ Opvoedingsondersteuning (doelgroep beleid)
 - ✓ Schoolnabij maatschappelijk werk continueren (doelgroep beleid)
 - ✓ Schoolnabij maatschappelijk werk Meppel breed invoeren (algemeen beleid)
 - ✓ Vroegtijdige onderkenning (algemeen beleid)
 - ✓ Vroegsignaleren: deskundigheidstrainingen (doelgroep beleid)
 - ✓ Deskundigheidstrainingen peuterspeelzaal leidsters (doelgroep beleid)
 - ✓ Continueren leerlingvolgsysteem (algemeen beleid)
 - ✓ Leerling onderzoek / begeleiding schoolbegeleidingsdiensten (algemeen beleid)
3. Brede school
 - ✓ Dagarrangementen en combinatiefuncties (onderzoek voor- tussen en naschoolse opvang) (algemeen beleid)
 - ✓ Jeugdparticipatie
4. Taalstimulering in zijn algemeenheid
 - ✓ Kunst en cultuur (bibliotheek) kan hier een rol spelen) (doelgroep beleid)
 - ✓ Eerste opvang onderwijs
 - ✓ Schakelklas

De gemeente Meppel is in 2007 reeds gestart met de ontwikkeling en realisatie van een Centrum voor Jeugd en Gezin. De gemeente heeft hiertoe in september 2007 een samenwerkingsconvenant afgesloten met Icare JGZ 0-4 jaar, GGD Drenthe JGZ 5-19 jarigen, Bureau Jeugdzorg Drenthe en Stichting Welzijn Meppel Westerveld (inclusief Algemeen Maatschappelijk Werk Zuidwest Drenthe). Een projectgroep CJG werkt momenteel aan het ontwerpen en voorbereiden van 3 fysieke CJG locaties en aan het sluiten van de keten van signalering tot en met zorgcoördinatie (zie hoofdstuk Ketenregie en samenwerking). De Wijkopvoedpunten gaan deel uitmaken van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Overzicht beleidsinspanningen en hoofdactiviteiten

Opvang (peuterspeelzalen)	Onderwijs	Gezondheid en sport	Opvoeden, hulpverlening en zorg	Vrije tijd, welzijn, cultuur	Jeugd en Veiligheid
<p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Evenwichtige spreiding peuterspeelzalen - Subsidiebeleid peuterspeelzalen - Kwaliteitscontrole en toezicht Kinderopvang 	<p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verordening onderwijshuisvesting - Verordening Leerlingvervoer - Leerplichtadministratie en Leerplichtfunctie 	<p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sportbeleid: Voldoende sportaccommodaties - Speelruimtebeleid - Lokaal Gezondheidsbeleid in ontwerp - Uitvoering basispakketten JGZ 	<p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - JGZ 0-4 jarigen: consultatiebureau, huisbezoeken, info en advies, spreekuren, cursussen - GGD: screening jeugdgezondheid 5-19 jarigen, schoolartsen, spreekuren - Wijkopvoedpunten in ontwikkeling - Voorzien in Algemeen Maatschappelijk Werk - Jeugdmaatschappelijk Werk - Centrum Jeugd en Gezin: opgroei- en opvoedondersteuning 	<p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorzien in Jeugd en Jongerenwerk - Subsidie speeltuin en buurtverenigingen - Subsidie muzikale en culturele vorming - Subsidie jeugdsport voor sportverenigingen - Verlengde School - Dagactiviteiten in Brede Schoolverband (Koeberg) - Kunstmenu en Cultuurprojecten in het onderwijs 	<p><u>Algemeen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Anti Vuurwerk en Vandalisme Project - Halt regulier
<p><u>Preventief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorschoolse Educatie (binnen VVE) - Zorg coördinator Peuterspeelzalen - Pilot warme overdracht zorgkinderen en informatie peuterspeelzaal naar basisschool 	<p><u>Preventief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering Leerplichtwet - OA/kansenbeleid: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stimuleren voor- en vroegschoolse ontwikkeling 2. Voorkomen voortijdig schooluitval - Brede School ontwikkeling - Zorgnetwerk Jeugd Preventieteam - Regionaal: <ol style="list-style-type: none"> 1. RMC I 2. onderzoek naar regionaal samenwerkingsvorm leerplicht - Tieneropvang Schoolhuis 	<p><u>Preventief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdgezondheidsbeleid - Inkoop Maatwerkpakket JGZ 0-4 jarigen en 5-19 jarigen - Gezondheidsbeleid: voorkomen en bestrijden overgewicht - preventie alcoholmisbruik - Sportbeleid - BOS buurt onderwijs sport - Subsidie vakkrachten beweging in basisonderwijs 	<p><u>Preventief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - CJG in ontwikkeling: informatie en advies, licht pedagogische hulp, - zorgnetwerken: buurtnetwerk, Jeugd Preventie Overleg, JOT - Maatwerkpakket Icare en GGD - School Maatschappelijk Werk in 2 basisscholen - trainingen sociale vaardigheden voor jeugdigen St. Welzijn MW - Jeugd Maatschappelijk Werk - groepshulpverlening jongeren met gescheiden ouders JMW voor leerlingen in VO - invoering EKD (in ontwikkeling) - invoering Drentse Verwijs Index - Risicjongeren (in ontwikkeling) - OGGZ netwerk 	<p><u>Preventief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ambulant jongerenwerk - Tieneropvang, schoolhuis - buurtsportwerker 12-19 jr 	<p><u>Preventief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzet ambulant jongerenwerk - Inzet Sportjongerenwerker - Aanpak jongerenoverlast Koedijklanden , Nijeveen, Oosterboer - JOT - School Adoptieplan politie
<p><u>Aansluiting Curatief</u></p>	<p><u>Aansluiting Curatief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorgnetwerken in en rondom het BO, VO, MBO - Reboundvoorziening 	<p><u>Aansluiting Curatief</u></p>	<p><u>Aansluiting Curatief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - aansluiting CJG op indicatiestelling BJZ - organiseren coördinatie van zorg bij meervoudige problematiek - Maatschappelijke Opvang - Meldpunt Huiselijk Geweld (Drenthe) 	<p><u>Aansluiting Curatief</u></p>	<p><u>Aansluiting Curatief</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Stopreactie: leerstraf voor jeugd 10 en 11 jaar die strafbare feiten hebben gepleegd. - Halt afdoeningen

5.3 Conclusies

5.3.1 Algemeen

Onze gemeente heeft op tal van terreinen beleid gevoerd ten aanzien van jeugd en hun ouders. Dit beleid richt zich op de thema's die in het leven van jeugdigen van belang zijn. Het beleid is zowel vanuit de afzonderlijke beleidsterreinen ontwikkeld en aangestuurd als ook vanuit het integrale jeugd- en onderwijsbeleid Jeugd Aan Zet (JAZ).

Ons beleid draagt bij aan de algemene doelen:

1. versterken van ontwikkelingskansen
2. voorkomen van achterstand en uitval
3. versterken van de maatschappelijke participatie en sociale binding van jeugdigen en hun ouders.

De eerste twee doelen zijn vooral in JAZ en in het Onderwijsachterstandenbeleid uitgewerkt. Aan het derde doel wordt vooral vormgegeven door het jongerenwerk en de Brede School Ontwikkeling.

In welke mate voldoen wij aan onze criteria? In onze visie verwoorden wij dat het beleid integraal en longitudinaal moet zijn. Hoe integraal is ons beleid? Uit de analyses en evaluatie van JAZ blijkt dat ons beleid goed insteekt op de longitudinale doorgaande ontwikkelingslijn van 0-23 jarigen. De horizontale lijn van functies in de keten is in ontwikkeling en moet nog sluitend gemaakt worden. Ons preventieve jeugdbeleid en het provinciale jeugdzorgbeleid versterken elkaar met onze ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hierdoor steken wij meer in op algemeen en preventief jeugdbeleid ter voorkoming van de noodzaak van provinciaal jeugdzorgbeleid. De provincie ondersteunt ons hierin financieel.

Ons beleid kent een integraal karakter: op meerdere onderdelen worden welzijn, onderwijs, opvang en zorg aan elkaar gekoppeld. Voorbeelden zijn de doorgaande lijn peuterspeelzaal basisonderwijs, basisonderwijs en aansluiting arbeidsmarkt, Brede School Ontwikkeling, Buurt Onderwijs Sport en Centrum voor Jeugd en Gezin.

Veel beleid wordt wijkgericht uitgevoerd. Voorbeelden zijn: de spreiding van de peuterspeelzalen over de wijken, de spreiding van de buurtnetwerken over de wijken, de inzet van het jongerenwerk in de wijken, de Brede School Ontwikkeling in meerdere wijken en de ontwikkeling van fysieke loketten CJG in 3 wijken.

Evaluatie van JAZ en de analyses op de thema's laten zien dat er veel in gang gezet is, dat beidvoornemens en uitgangspunten zijn gerealiseerd, dat er enkele zaken zijn blijven liggen. En dat er ook nieuwe ontwikkelingen zijn die onze aandacht voor de komende periode vragen.

5.3.2 Inhoud: winst, knelpunten en nieuwe ontwikkelingen

Wij hebben winst behaald met betrekking tot:

- De professionalisering van de peuterspeelzalen: inzetten van de functie zorgcoördinatie, versterken van de functie signaleren, ontwikkelen van een methodiek voor overdracht van (zorg)kinderen en informatie over deze kinderen naar de basisschool, taalprogramma's in het kader van VVE in de peuterspeelzalen in Haveltermade en Koedijkslanden. Hiermee is ook een groot deel van de sluitende aanpak 0-6 jarigen gerealiseerd.
- De Brede School Ontwikkeling is in gang gezet. Daarmee is een start gemaakt met het versterken van de inhoudelijke samenwerking tussen de deelnemende organisaties. Voor het Centrum en Nijeveen worden samenwerkingsconvenanten voorbereid. In Haveltermade en Oosterboer worden thans intentieovereenkomsten opgesteld. In de wijk Koedijkslanden/Bergierslanden zal 2010 de eerste Brede School van Meppel opgeleverd worden.
- De aanpak van Voortijdig School Verlaten is verbeterd in samenwerking met de overige gemeenten in Zuidwest Drenthe. Wij hebben een methodiek sluitende aanpak ontwikkeld, mede in relatie met het Europese Equalproject 'De Keten sluiten met Perspectief'. Er zijn goede samenwerkingafspraken gemaakt door het RMC met het

onderwijs m.b.t. het melden van voortijdig schoolverlaten en met het CWI Meppel en Steenwijkerland over de toeleiding naar de arbeidsmarkt en het terugleiden naar school van die leerlingen die zonder startkwalificatie zijn uitgestroomd. Wij hebben als Meppel de beschikbare uren voor leerplichtadministratie uitgebreid.

- Er is geïnvesteerd in zorgnetwerken. Meppel kent nu 4 buurtnetwerken en het Jeugd Preventie Team. Deze zorgstructuren sluiten aan op de interne zorgstructuren in het Basisonderwijs en Voortgezet Onderwijs. De gemeente is reeds vooruitlopend op het besluit van het Programmaministerie gestart met de voorbereiding van de realisatie van een Centrum voor Jeugd en Gezin.
- In het kader van Jeugd en Veiligheid is vooral ingezet op het instellen van het JOT Jeugd Preventie Team. Voor basisscholen voorziet de politie in het School Adoptieplan. Ook het jongerenwerk speelt een rol in jeugd en veiligheid door in verschillende wijken contact te leggen met groepen hangjongeren. Het jongerenwerk en de jongeren organiseren samen activiteiten voor de groepen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de buurtsportwerker die door de gemeente gefaciliteerd wordt in het kader van Buurt Onderwijs Sport.

Er zijn ook zaken blijven liggen. En nieuwe knelpunten zichtbaar. Deze zijn vooral:

- Het School Maatschappelijk Werk is beperkt tot twee basisscholen. De schoolbesturen van het basisonderwijs vragen om een uitbreiding naar alle basisscholen. De VO scholen vragen vanuit het Samenwerkingsverband VO/VSO om School Maatschappelijk Werk voor leerlingen in het Voortgezet Onderwijs. Als gemeente hebben we behoefte gehad aan meer zicht op de problematiek en de verhouding en relatie tussen school maatschappelijk werk en jeugdmaatschappelijk werk.
- De keten van signalering tot en met zorgcoördinatie en nazorg vertoont nog hiaten en is daardoor nog niet sluitend.
- Jeugdparticipatie is bij een incidentele activiteit gebleven.

Nieuwe ontwikkelingen nopen tot nieuwe acties. De belangrijkste zijn:

- De harmonisatie peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en VVE;
- Passend Onderwijs en de gevolgen voor de samenwerking tussen de gemeente en het onderwijs;
- De wettelijke vastlegging van het CJG, de 5 gemeentelijke functies en de invoering van het Elektronisch Kinddossier en de Verwijsindex Risicojeugd;
- Onderzoeken van de gevolgen en mogelijkheden die de nieuwe beleidskaders van het Programmaministerie Jeugd en Gezin en de Provincie Drenthe (jeugdbeleid, onderwijsagenda, Sociale Agenda) voor ons bieden.

5.3.3 De 5 gemeentelijke functies

Alle functies worden in meerdere of mindere mate uitgevoerd.

Informatie en advies en licht pedagogische hulp

Er is een veelheid aan informatie en advies voor jeugdigen en ouders beschikbaar. Uit het onderzoek "Anders met hetzelfde" blijkt dat er een veelheid aan informatie en advies beschikbaar is voor ouders en jeugdigen. De informatie en advies wordt alleen wel versnipperd aangeboden via verschillende informatiekanalen. Er is geen overzichtelijk en totaalaanbod aan informatie en advies vanuit 1 centrale plek beschikbaar.

Signaleren en melden

Icare, GGD, JMW, OGGZ netwerk en de peuterspeelzalen kennen een risico-signaleringsprotocol. Hierin is geregeld dat de medewerkers de risico's frequent en structureel kunnen signaleren en waar en bij wie zij dit moeten melden.

De gemeente heeft de peuterspeelzalen vanuit het Onderwijskansenbeleid gefaciliteerd om deze werkwijze te ontwikkelen en om de functie van zorgcoördinator in te stellen. De zorgcoördinator fungeert als een interne begeleider voor de peuterleidsters (vergelijk de functie interne begeleider in het basisonderwijs). De peuterspeelzalen kennen inmiddels observatielijsten, een methode voor warme overdracht naar de basisscholen en stellen momenteel een protocol voor

signalering en melding op. De scholen hebben de laatste jaren veel geïnvesteerd in het realiseren van een goede interne zorgstructuur, op het binnen de poort houden van leerlingen en en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De problemen in de jeugdketen liggen niet bij de signalering, maar bij het toeleiden.

De gemeente en de organisaties hebben gezamenlijk een structuur in gang gezet waar de signalen gemeld en besproken kunnen worden. Deze structuur bestaat uit: 4 buurtnetwerken voor 0-12 jarigen, het Jeugd Preventie Team 12-18 jarigen rondom de VO scholen en het Jongeren Opvang Team (JOT) om jongeren met (dreigend) crimineel gedrag vroegtijdig in beeld te krijgen en te begeleiden zodat de criminaliteit of recidive voorkomen wordt en jongeren vroegtijdig hulp krijgen.

Toeleiding naar hulp

Over het algemeen worden de problemen bij de jeugdigen tijdig gesignaleerd. De aanpak van de problematiek stukt echter bij de toeleiding naar vrij toegankelijke hulpverlening en de geïndiceerde hulpverlening. Oorzaken hiervan zijn:

- Het niet kunnen motiveren van ouders tot het aangaan van hulpverleningscontacten. Het gat tussen het vrijwillig aangaan van hulpverlening tot het gedwongen afnemen van hulpverlening is enorm groot. In de OGGZ keten is juridisch voorzien in bemoeizorg en het doordringen van hulpverleners tot achter de voordeur, in de jeugdketen kan Bureau Jeugdzorg dit, maar dat weet niet iedereen. Het gevolg is dat veel jeugdigen verstoken blijven van hulp omdat de ouders de hulp niet aanvaarden of niet erkennen dat hulp nodig is.
- De wachtlijsten en wachttijden bij het Jeugd Maatschappelijk Werk, Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders. Sommige ouders en jongeren haken af omdat het te lang duurt voordat ze aan de beurt zijn. De problematiek verergert in de periode dat jeugdigen wachten op een plaats in de geïndiceerde zorg.
- Er zijn geen afspraken over de zorgcoördinatie en over de verantwoordelijkheid van de netwerkdeelnemers. Zolang iedereen verantwoordelijk is, is niemand eindverantwoordelijk.
- Vanuit verschillende kanalen komen signalen dat het in de netwerken ontbreekt aan daadkracht. Privacyregels, beperking van inzet door de kerntaken worden hierbij als argument aangevoerd. Evenals het vrijblijvende karakter van de netwerken.
- In de functionele lijn van signalering tot en met hulpverlening ontbreekt het nogal eens aan overdracht, terugkoppeling en aan het uitwisselen van informatie.

Licht Pedagogische Hulpverlening

De LPH wordt in Meppel door verschillende organisaties en in verschillende vormen aangeboden. Icare, GGD, Stichting Welzijn Meppel Westerveld (Wijkopvoedpunt) en het Jeugd Maatschappelijk Werk zijn de belangrijkste uitvoerders. De overlap en hiaten zijn aanwezig, maar nog niet concreet in beeld. Vrijwel geen enkel aanbod is evidence based.¹⁵ Zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs geven aan dat zij behoefte hebben aan School Maatschappelijk Werk, zowel voor het vroegtijdig kunnen aanbieden van licht pedagogische hulp en voor het sneller toeleiden tot andere vormen van hulp of zorg.

Zorgcoördinatie

De keten van signalering tot en met zorgcoördinatie is nog niet gesloten. Het stukt vooral bij de toeleiding tot hulp, de overdracht van informatie en dossiers, terugkoppeling over de hulpverlening en bij de coördinatie van zorg als er meerdere hulpverleners in of met het gezin werkzaam zijn. Daarnaast zijn er nog een aantal verbeterpunten zoals:

- de aansluiting tussen de netwerken onderling;
- het ontbreken van de huisartsen in de keten;
- de aansluiting tussen de interne zorgstructuren van het onderwijs op de externe hulpverlening- en zorgorganisaties.

Er zijn nog geen heldere afspraken die vastgelegd zijn over de aansluiting tussen de netwerken. Daarmee is er nog niet geregeld hoe de informatie tussen de netwerken gedeeld en

¹⁵ wetenschappelijk onderzoek moet hebben aangetoond dat interventies ook op lange termijn effectief zijn gebleken. In Nederland zijn op Triple P na, nog nauwelijks evidence based programma's ingevoerd.

overgedragen wordt. Het OGGZ netwerk neemt contact op met het Jeugd Maatschappelijk Werk indien de volwassen cliënt kinderen heeft. De netwerken zouden met elkaar afspraken moeten maken over het informeren van elkaar en het afstemmen van de aanpak van de verschillende gezinsleden. De huisartsen zijn in geen enkel netwerk structureel betrokken. Hiermee ontbreekt een belangrijke schakel als vindplaats en als mede uitvoerder van de hulpverlening in de keten.

De scholen hebben de laatste jaren veel geïnvesteerd in het ontwikkelen van een eigen interne zorgstructuur en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Tegelijkertijd signaleren zij en de hulpverleningsorganisaties dat de problematiek van de leerlingen steeds zwaarder wordt. De problematiek ligt vooral buiten de onderwijsfactoren: binnen het gezin en bij sociaal emotionele problemen. De problemen van vooral jongeren zijn meestal al ver gevorderd voordat zij zichtbaar worden en voordat deze in het Jeugd Preventie Team besproken worden. Het ontbreekt aan vertrouwenspersonen anders dan leerkrachten waarbij de leerlingen vroegtijdig kunnen aankloppen. Vanuit preventieve overwegingen pleiten zowel het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en overige professionals herhaaldelijk voor het inzetten van school maatschappelijk werk. De professionals zien de inzet van School Maatschappelijk Werk als een belangrijk middel voor:

- het tijdig toeleiden tot hulpverlening van leerlingen (en of ouders)
- preventie van voortijdig schoolverlaten
- daadkracht voor het organiseren van de juiste zorg en het snel beschikbaar komen van zorg.

5.3.4 Regie in het Jeugdbeleid

De gemeente heeft de regie op het jeugdbeleid. Wij staan een integraal en interactieve beleidsontwikkeling voor. Hiertoe is samenwerking met de organisaties en de jeugd en hun ouders van groot belang. Met JAZ is een goede start gemaakt in de samenwerking tussen de professionals en de gemeente (bestuurlijk en ambtelijk). Jeugd en hun ouders worden incidenteel bij het beleid of de uitvoering ervan betrokken.

Door de veranderde rol- en taakverdeling tussen schoolbesturen en de gemeente volgens de nieuwe Onderwijskanswet is deze ontwikkeling versterkt. De gemeente is niet langer verplicht een Op Overeenstemming Overleg te voeren met het onderwijs en aanpalende organisaties. Er wordt echter wel van de gemeente verwacht dat zij een andere overlegstructuur initieert.

Het ontbreekt ons nog aan een goede monitoring van de resultaten van het beleid. De organisaties leveren weliswaar (in meer of mindere mate bruikbare) cijfers aan, maar het analyseren en vergelijken van cijfers over een reeks van jaren wordt niet structureel uitgevoerd. Ook worden de effecten en resultaten van het beleid nog niet altijd in voldoende mate onderzocht.

De gemeente heeft ingezet op vrijetijdsbesteding van jongeren en de inzet van het jongerenwerk hierbij, maar het ontbreekt nog aan een gemeentelijke visie op de rol en positie van het jeugd en jongerenwerk in het integrale jeugdbeleid. De gemeente dient deze samen met het jongerenwerk te ontwikkelen. De Brede School Ontwikkeling is via een externe subsidie en in een project op gang gebracht. Het ontbreekt echter nog aan een richtinggevend Beleidskader Brede School voor de inhoudelijke doelen, speerpunten en samenwerking. Het gemeentelijk gezondheidsbeleid, sportbeleid en veiligheidsbeleid zijn algemeen van aard moeten nog worden uitgewerkt. Dit is voorzien in 2008.

6 Richtinggevend Kader Integraal Jeugdbeleid 2008-2012

Dit hoofdstuk geeft de richting aan waarin wij ons jeugdbeleid de komende vier jaar willen ontwikkelen. Het beschrijft tevens beknopt de kern van onze visie en de methode waarop wij regie willen voeren.

6.1 Visie en ambitie

Ons jeugdbeleid richt zich op alle 0-23 jarigen, hun ouders en aanstaande ouders. Wij blijven dezelfde algemene doelen hanteren, namelijk:

1. versterken van ontwikkelingskansen;
2. voorkomen van achterstand en uitval;
3. versterken van de maatschappelijke participatie en sociale binding van jeugdigen en hun ouders.

Wij hanteren hierbij de volgende uitgangspunten: integraal, wijkgericht en interactief. De ouders zijn de eerst verantwoordelijke voor de opvoeding. De organisaties en gemeente hebben hierbij een ondersteunende en aanvullende rol. Voor ons beleid hanteren wij de uitgangspunten, criteria en randvoorwaarden zoals wij die genoemd hebben in hoofdstuk 3 van deze nota.

Onze ambitie: Ieder kind evenveel kansen en geen kind tussen wal en schip!

6.2 Regie

Deze kadernotitie zal worden uitgewerkt in concrete uitvoeringsvoorstellen. Dit willen wij samen met het veld oppakken. Hiertoe worden de organisaties die het aangaan uitgenodigd om deel te nemen aan een werkgroep of themagroep.

In en met de vormgeving van het Centrum voor Jeugd en Gezin gaan wij aansturen op ketenregie en ketensamenwerking. Het CJG krijgt de opdracht de keten van signalering tot en met zorgcoördinatie en nazorg sluitend te maken. De gemeente voorziet hiertoe in het projectleiderschap. Met een aantal organisaties willen wij komen tot een andere of nieuwe vorm van registratie. Vooral in het kader van het Centrum voor Jeugd en Gezin is er meer behoefte aan informatie op wijkniveau. Voor de sluitende keten moet inzichtelijk worden of de organisaties goed en tijdig verwijzen naar Bureau Jeugdzorg, melden bij het AMK en in hoeveel situaties er sprake is van crisis. Van het School Maatschappelijk Werk moeten meer cijfers beschikbaar zijn met betrekking tot het aantal kinderen en ouders en in mindere mate over het aantal contacten.

Wij zullen in overleg met het jongerenwerk en jongeren een methode ontwikkelen waarin de participatie van jongeren aan beleidsontwikkeling zowel structureel als incidenteel op een voor jongeren aansprekende wijze kunnen vormgeven.

Om het beleid daadwerkelijk integraal en interactief te kunnen ontwikkelen en te laten uitvoeren willen wij komen tot een nieuwe overlegstructuur met het veld. Wij zullen hiertoe een voorstel uitwerken in een aantal opties en deze met het veld bespreken. Intern binnen de gemeente gaan wij over tot het creëren van een ambtelijk overleg integraal jeugdbeleid. Indien het binnen het kader van de reorganisatie en herinrichting van clusters en functies past, zullen wij voorzien in een coördinerend ambtenaar jeugdbeleid of een Programmaleider Integraal Jeugdbeleid.

6.3 Beleid, thema's en uitwerkingsvoorstellen

Op een aantal terreinen en thema's is reeds beleid vastgesteld dat wij zullen voortzetten. Het gaat hierbij om het Peuterspeelzaalbeleid, Onderwijsachterstandenbeleid 2006-2010 en Onderwijsbeleid m.b.t. leerplicht, voorkomen voortijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en het Arbeidsmarktbeleid.

Momenteel worden de Kadernota's Gezondheid, Sport en Veiligheid vertaald naar Uitvoeringsnota's. In de eerste twee dient gezondheid van jeugd, jeugd en risicogedrag en jeugd en sport verder uitgewerkt te worden. In het bijzonder zal daarbij aandacht worden gegeven aan ongezond gedrag (alcohol, drugs, roken, ongezonde eetgewoontes). Parallel aan deze nota

wordt de nota armoedebeleid voorbereid. Hierin zal worden ingegaan op het thema kinderen en armoede. Als onderdeel van de Kadernota Veiligheid, wordt tevens een onderdeel Jeugd en Veiligheid verder uitgewerkt in relatie met het integraal jeugdbeleid.

Vernieuwing van het beleid is gericht op onderstaande thema's:

1. Sluitende aanpak 0-6 jarigen
2. Brede School Ontwikkeling
3. Centrum voor Jeugd en Gezin
4. Passend Onderwijs
5. Invoeren School Maatschappelijk Werk
6. Jeugd en Jongerenwerk
7. Jeugdparticipatie

Sluitende aanpak 0-6 jarigen

De nieuwe wet Onderwijskansen heeft geleid tot verandering in de taken en rolverdeling van schoolbesturen en de gemeente. Als gevolg hiervan zetten wij in op het bestrijden van onderwijskansen in de voorschoolse periode. Wij willen in overleg met het onderwijs kijken of en hoe ons beleid aansluit bij de aanpak van onderwijskansen in de vroegschoolse periode (onderbouw basisscholen). Hierbij is speciale aandacht voor de deelname van allochtone kinderen aan VVE. Wij willen met de schoolbesturen komen tot sluitende afspraken hieromtrent. Indien dit lukt gaan we de VVE programma's voor taal en de methode van warme overdracht van peuterspeelzaal en basisonderwijs in alle peuterspeelzalen inzetten.

De landelijke ontwikkeling lijkt een kans voor het tegengaan van de te verwachten leegloop in de peuterspeelzalen en wellicht ook voor een financiële projectmatige impuls in de VVE in de periode 2008-2009. De gemeente zal met de schoolbesturen, SPMN Partou en Speelwerk tot overeenstemming moeten komen over de inzet van VVE, het bereik van doelgroepen en de onderlinge samenwerking tussen de partijen. Deze ontwikkeling heeft tevens gevolgen voor de Brede School Ontwikkeling en de samenwerking tussen de organisaties m.b.t. de doorgaande ontwikkelingslijn 0-6 jarigen.

De gemeente zal onderstaande acties ondernemen:

- in samenwerking met de Stichting Peuterspeelzalen Meppel Nijeveen, de kinderopvangorganisaties Partou en Speelwerk en de schoolbesturen van het basisonderwijs een visiedocument en actieplan opstellen
- onderzoeken of de gemeente tegemoet kan komen aan de wens van SPMN de samenwerking met de Kinderopvangorganisaties op organisatorisch en inhoudelijk niveau te versterken, mogelijk in een pilot voor 1 of 2 wijken
- de kinderopvang vragen deel te nemen aan zorgstructuren en zorg te dragen voor een warme overdracht van informatie en zorgleerlingen bij de instroom in het basisonderwijs
- met de Stichting Peuterspeelzaalwerk, de Kinderopvang Partou en Kinderopvang Speelwerk onderzoeken of verdergaande samenwerking wenselijk, nodig en mogelijk is en of we als Meppel voor een pilot Harmonisatie van het Rijk in aanmerking kunnen komen. Wij zullen hier ook het onderwijs in betrekken.

Brede School Ontwikkeling

De sluitende aanpak 0-6 jarigen wordt mede in Brede Scholen vormgegeven. De Brede Scholen in ontwikkeling koersen tevens op een naschools aanbod van activiteiten in de naschoolse opvang. Wij zullen een vervolg moeten realiseren op het ESFproject Dagarrangementen en Combinatiefuncties. Tegelijkertijd zal de gemeente een Kadernota vaststellen die richting geeft aan de Brede School Ontwikkeling. Ook willen wij onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is om Verlengde School Dag activiteiten te organiseren in en rondom het voortgezet onderwijs. Dit zal mede in relatie met de visieontwikkeling op het jongerenwerk en Schoolhuis vormgegeven moeten worden.

Passend Onderwijs

Passend Onderwijs is vooral een zaak van de schoolbesturen. De aansluiting op het gemeentelijk jeugdbeleid is van belang in relatie met het afstemmen van de indicatiestellingen voor (speciaal) onderwijs en jeugdzorg. Dit raakt aan het CJG en aan de zorgnetwerken zoals de

buurtnetwerken en het Jeugd Preventie Team. De gemeente en de schoolbesturen zullen samenwerkingsafspraken moeten maken over de inzet van beide ten aanzien van een passend onderwijszorgaanbod voor alle leerlingen.

Invoeren School Maatschappelijk Werk

Zowel de schoolbesturen van het Basis Onderwijs als Voortgezet Onderwijs vragen om inzet van de gemeente ten aanzien van School Maatschappelijk Werk. Ook de convenantpartners van het CJG vinden dit van groot belang. Het School Maatschappelijk Werk is voor de scholen en het CJG het middel om vroegtijdig problemen te signaleren en op te pakken.

De gemeente zet in samenwerking en cofinanciering met het onderwijs in op School Maatschappelijk Werk. Daarnaast zal de gemeente samen met het jongerenwerk en de VO scholen onderzoeken of naast het school maatschappelijk werk sec, een combinatie van school maatschappelijk werk met jongerenwerk binnen de school wenselijk en haalbaar is. Het jongerenwerk in de school en het School Maatschappelijk Werk vormen dan tevens ingang van het CJG voor de jongeren. De gemeente zal een nieuw registratieformulier voor het School Maatschappelijk Werk (laten) opstellen om beter zicht te krijgen op de ontwikkelingen, de problematiek, de aantal kinderen en ouders en de successen en knelpunten in de hulpverlening en de keten van signalering tot en met zorgcoördinatie. Het zelfde geldt voor het Jeugd Maatschappelijk Werk.

Centrum voor Jeugd en Gezin

De gemeente zet in op het realiseren van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) als centrale uitvoerder van de 5 gemeentelijke functies. Het CJG wordt gevormd door Icare JGZ 0-4 jarigen, GGD JGZ 4-19 jarigen, Algemeen Maatschappelijk Werk Zuidwest Drenthe en Bureau Jeugdzorg Drenthe.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin krijgt de opdracht de 5 gemeentelijke functies uit te voeren. Daarnaast moet zij zorgen voor een goede aansluiting bij de bovenschoolse zorgstructuren in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs en voor een goede aansluiting en samenwerking met Bureau Jeugdzorg voor de indicatiestelling (zie bijlage 2: format Centrum Jeugd en Gezin).

In overleg met de overige Drentse gemeenten zal Meppel afspraken moeten maken met Icare en de GGD over de invoering en beheer van het EKD. Het CJG in Meppel beoogt de schotten tussen de organisaties te slechten en te komen tot een geïntegreerde werkwijze van signalering tot en met zorgcoördinatie. De deskundigheid en werkzaamheden van organisaties worden effectiever en efficiënter ingezet. De ontwikkeling van het CJG in 2008 zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot veranderingen in beleid met betrekking tot het Maatwerkpakket van Icare, de inzet van Jeugd Maatschappelijk Werk en of School Maatschappelijk Werk en tot het versterken, verbeteren of veranderen van de huidige netwerken (buurtnetwerken, Jeugd Preventie Team en aansluiting op het JOT). De gemeente en schoolbesturen zullen afspraken moeten maken over de aansluiting van het CJG op de Regionale Netwerken Passend Onderwijs voor passende vormen van onderwijs en zorg voor alle leerlingen.

Uit de expertmeeting met de professionals, de interviews met organisaties en de bijeenkomst van de projectgroepen van de Brede School Koeberg en CJG blijkt dat alle professionals net als de gemeente veel kansen zien voor het CJG. En veel van het CJG verwachten. De professionals zien het CJG als middel om de knelpunten in de keten op te lossen. Het CJG biedt de kans om:

- de schotten tussen de organisaties en netwerken te slechten
- te regelen dat er altijd iemand is die mensen kan helpen en duidelijke lijnen voor en met de professionals kan uitzetten
- te zorgen voor de zorgcoördinatie en de verschillende hulpverleners en disciplines bij elkaar te brengen
- 1 kind/gezin, 1 team, 1 plan, 1 coördinator te realiseren
- het instrumentgebruik te stroomlijnen en samen te voegen tot een afgestemd en samenhangend instrumentgebruik, mede in relatie met het EKD en de Verwijsindex Risicojeugd
- preventieve acties te kunnen uitvoeren zoals voorlichting, informatie en advies aan:

- aanstaande ouders (-9 maanden) zodat deze toegang krijgen tot nuttige informatie
- ouders van pubers
- alle ouders met opvoedingonzekerheid
- ouders die zich niet uit zichzelf melden met opvoedingsvragen

Het CJG krijgt de opdracht om:

- 3 fysieke loketten te openen, te weten in Nijeveen, Haveltermade en Brede School Koeberg
- Vanuit deze fysieke loketten de functie informatie en advies en licht pedagogische hulpverlening aan te bieden
- De keten van signalering tot en met zorgcoördinatie sluitend te maken
- Sluitende samenwerkingsafspraken te maken met de vindplaatsen zoals basisscholen, kinderopvang en peuterspeelzalen en het Voortgezet Onderwijs
- De aansluiting op Bureau Jeugdzorg op een klantvriendelijke manier vorm te geven
- Het Elektronisch Kinddossier te beheren en te melden in de Drentse Verwijsindex. Het CJG verzorgt tevens de meldingen van risicojeugd van de niet tot de DVI geautoriseerde organisaties.
- de functie zorgcoördinatie: 1 gezin, 1 team, 1 plan, 1 coördinator uit te voeren en afstemming te regelen met de verschillende zorgaanbieders en de organisaties in de omgeving van het kind (wijkverpleegkundige, peuterspeelzaal, basisschool, voortgezet onderwijs e.d.)

Het CJG levert eind juni een Ondernemingsplan CJG op. Hierin staat vermeld welke vormen van informatie en advies en licht pedagogische hulpverlening door het CJG aan specifieke doelgroepen geboden worden. De Opvoedpunten dienen hierin geïntegreerd te zijn. Tevens staat daarin vermeld hoe de keten sluitend gemaakt dient te worden en wat dit betekent voor de deelnemende organisaties in het CJG en de overige partners in het integraal jeugdbeleid. Wij zullen samen met Icare en de GGD bekijken of de inhoud van het Ondernemingsplan effecten heeft op de inzet van de Maatwerkpakketten Jeugdgezondheidszorg. Dit levert beleidswijzigingen op die tevens in de subsidiebeschikkingen doorgevoerd moeten worden. De opgroei- en opvoedondersteuning, hulpverlening en zorg worden een vast onderdeel van het Integraal Jeugdbeleid.

Jongerenwerk

De gemeente zal samen met het Jongerenwerk concrete projecten ontwikkelen voor (inzet van) het jongerenwerk. In eerste instantie wordt gedacht aan concrete projecten van bewegen, spelen en sport in wijken, zoals free run en andere speel/sportgelegenheden in de wijk.

Jeugdparticipatie

In het Collegeprogramma neemt participatie een belangrijke plaats in. Het beleid is er onder andere op gericht om Meppelers met een minimum inkomen te ondersteunen zodat zij meer maatschappelijk kunnen participeren en kunnen deelnemen aan sportieve, culturele, sociale en educatieve activiteiten. Om mee te doen in Meppel heeft jeugd ruimte, activiteiten en middelen nodig. De Brede Scholen krijgen een rol in het aanbieden van maatschappelijke activiteiten. Het jongerenwerk is erop gericht op samen met de jongeren voor hen activiteiten te organiseren. In het Collegeprogramma is aangekondigd dat de gemeente in gesprek wil met de jeugd en wil onderzoeken hoe jeugd het beste betrokken kan en wil worden bij beleid en de politiek. Vanaf 2011¹⁶ wordt het voor gemeenten zelfs verplicht om inspraak van jongeren te regelen. Inspraak moet o.a. gericht zijn op een kindvriendelijke woon- en leefomgeving.

Tijdens de Inloopmarkt Jeugdbeleid is in gesprek met de aanwezige jongeren gebleken dat zij de voorkeur geven aan verschillende vormen van participatie. Deze moeten afgestemd worden op de verschillende jeugdculturen. De gemeente zal hierbij gebruik moeten maken van moderne middelen. Zoals internet en MSN. De jongeren hebben tevens aangegeven dat het van te voren duidelijk moet zijn wat de intentie van de gemeente is: vraagt ze informatie

¹⁶ Bron: Alle kansen voor alle kinderen; programma Jeugd en Gezin 2007-2011

of wil ze de jongeren laten meebeslissen? Wij zullen dat ondersteunen via een digitale jongerensite. Tevens zullen we in overleg met het Jongerenwerk jeugdparticipatie in de brede zin (politiek bestuurlijke participatie, maatschappelijke participatie, maatschappelijke stages, participatie in de vrije tijd en sociale verbanden) stimuleren. Hierbij wordt in het bijzonder het Europese programma Youth in Action en het internationale netwerk Child Friendly Cities betrokken.

6.4 Financiële paragraaf

De extra financiële middelen voor harmonisatie kinderopvang-peuterwerk wordt gevonden uit de landelijke middelen hiervoor (landelijk 70 miljoen euro). Voor de taalontwikkeling in de voorschoolse periode willen wij een beroep gaan doen op de middelen die de Provincie Drenthe als cofinanciering gaat inzetten voor het bestrijden van taal- en rekenachterstanden.

De ontwikkelingsfunctie en coördinatiefunctie Brede School wordt na de projectperiode (eind 2008) niet meer door het Rijk gefinancierd. Het is aan de gemeente hier een oplossing voor te vinden. Wij zullen tevens moeten onderzoeken welke externe financieringsbronnen vanuit het Rijk beschikbaar komen. Te denken valt aan extra middelen voor cultuur en voor combinatiefuncties van Sport en Brede Scholen. Hiermee wordt tevens het sportbeleid en gezondheidsbeleid ten aanzien van jeugdigen in de Brede Scholen versterkt. Voor de Verlengde schooldag kan een beroep worden gedaan op de Impuls Brede Scholen Sport en Cultuur van het Rijk. De financiering van passend onderwijs door het Rijk vindt rechtstreeks plaats aan de desbetreffende scholen. Uitbreiding van het schoolmaatschappelijk werk vergt wel een extra gemeentelijke bijdrage. Dit zal de komende jaren aan de hand van een concreet plan moeten worden afgewogen bij de jaarlijkse prioriteitstelling.

Het Centrum Jeugd en Gezin wordt betaald uit de reguliere middelen van de deelnemende instellingen. Voor de gemeente bestaat dat uit de daarvoor ter beschikking gestelde middelen uit de Brede Doeluitkering. Het instrumentarium van het CJG (het EKD) wordt deels vergoed uit de Rijksbijdrage. Via GGD/Icare wordt hiertoe een voorstel ontwikkeld dat medio 2008 aan de raad zal worden voorgelegd. Voor de invoering en ontwikkeling van de Verwijsindex is via het collegeprogramma "Meer doen Met Meppel" geld gereserveerd tot en met 2010.

De projecten jongerenwerk in de wijken worden bekostigd uit het wmbudget welzijn in de wijken. Dat geldt zowel voor buurtsport (SWM) als initiatieven van jongeren. Voor jongerenparticipatie wordt een project ontwikkeld in het kader van Youth in Action.